

Κυκλαδική Τέχνη

Πειραματικό Γυμνάσιο Πατρών
2016-2017, Τάξη Α΄

Καθηγήτρια: Σταμούλη Αλεξία

Ιστορία Α' Γυμνασίου - Άσκηση δημιουργικής γραφής

- Δίδονται επιλεγμένες εικόνες και πληροφορίες από την ιστοσελίδα του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης.
- Ζητείται από τους μαθητές να εκφραστούν κινητοποιώντας τη φαντασία τους στο ζητούμενο:
- «Το έκθεμα που βλέπετε αποκτά φωνή και σας απευθύνει τον λόγο. Τι σας λέει;»

μάρμαρο

3200-2800 π.Χ.

Ύ.: 11,5 εκ. / Πλ.: 3,5 εκ.

Άγνωστη προέλευση

Σχηματικό "πτυόσχημο" (σε σχήμα φτυαριού) ειδώλιο. Είναι εντελώς επίπεδο, με μακρύ ορθογώνιο λαιμό και σχεδόν τραπεζιόσχημο κορμό. Ανήκει σε μια από τις πρώτες φάσεις του Πρωτοκυκλαδικού πολιτισμού, τη φάση Πηλού, η οποία πήρε το όνομά της από ένα νεκροταφείο στη θέση Πηλός της Μήλου. Τα "πτυόσχημα" ειδώλια φαίνεται ότι ακολουθούν μια μακρά νεολιθική παράδοση στην ειδωλοπλαστική. Μαζί με τα "βιολόσχημα" ειδώλια αποτελούν τους συνηθέστερους τύπους σχηματικών ειδωλίων της Πρωτοκυκλαδικής I περιόδου. Η μεγάλη ποικιλία σχηματικών ειδωλίων, της περιόδου αυτής πιστοποιεί τη σταδιακή εξοικείωση των Κυκλαδιτών με την κατεργασία του μαρμάρου. Μολονότι δεν υπάρχουν σαφείς μαρτυρίες για τον εργαλειικό εξοπλισμό των Κυκλαδιτών τεχνιτών, η σύγχρονη έρευνα έχει δείξει ότι χρησιμοποιούσαν κατά κύριο λόγο εργαλεία από λίθους - σμύριδα της Νάξου, οψιανό της Μήλου, πυριτόλιθο, θηραϊκή ελαφρόπετρα - και σε μικρότερο βαθμό χάλκινα εργαλεία, όπως σμίλες.

Αγγελοπούλου Βασιλική, Α1

- Ονομάζομαι Άρτεμις. Είμαι ένα πτυόσχημο ειδώλιο της Πρωτοκυκλαδικής περιόδου, δηλαδή από το 3200-2800 π.Χ. Η προέλευσή μου είναι άγνωστη, ωστόσο όλοι γνωρίζουν ότι χρησιμοποιήθηκαν λίθινα ή χάλκινα εργαλεία για την κατασκευή μου. Εγώ και το είδος μου ακολουθούμε μία μακρά νεολιθική παράδοση στην ειδωλοπλαστική. Γνωρίζετε γιατί ονομάζομαι πτυόσχημο; Αυτή η ονομασία προέρχεται από τις λέξεις πτύο και σχήμα, δηλαδή έχω σχήμα φτυαριού. Είμαι εντελώς επίπεδο, με μακρύ ορθογώνιο λαιμό και κορμό σε σχήμα τραπεζιού. Είμαι φτιαγμένη από μάρμαρο και είμαι 11,5 εκ. ψηλό και 3,5 εκ. πλατύ. Πιστεύετε ότι είμαι όμορφο ειδώλιο;

μάρμαρο

3200-2800 π.Χ.

Ύ.: 10,2 εκ.

Άγνωστη προέλευση

- Πρώιμο ή προδρομικό ειδώλιο του τύπου Πλαστηρά, με μακρύ ωοειδές κεφάλι που καλύπτεται από κωνικό πύλο (σκούφο), βραχίονες διπλωμένους κάτω από το στήθος και ολόγλυφα πόδια που διακρίνονται για την πλαστικότητά τους.
- Τα ειδώλια "τύπου Πλαστηρά", που οφείλουν την ονομασία τους στο ομώνυμο νεκροταφείο της Πάρου, εμφανίζονται παράλληλα με τα βιολόσχημα και αντιπροσωπεύουν την πρωιμότερη προσπάθεια φυσιοκρατικής απόδοσης της ανθρώπινης μορφής κατά την 3η χιλιετία π.Χ. Στον τύπο αυτόν, που περιλαμβάνει όρθιες ανδρικές και, κυρίως, γυναικείες μορφές μικρού ύψους (7-31 εκ.) αρχίζουν να αναπτύσσονται μερικά από τα στοιχεία εκείνα που θα αποτελέσουν αργότερα χαρακτηριστικά γνωρίσματα των κυκλαδικών ειδωλίων, όπως η θέση των χεριών και το ωοειδές κεφάλι με την ανάγλυφη απόδοση της μύτης. Οι γλύπτες, πάντως, δεν έχουν κατακτήσει ακόμη την αφαιρετικότητα της ώριμης περιόδου της κυκλαδικής τέχνης και διατηρούν μια έντονη φυσιοκρατική αντίληψη.
- Τυπολογικά, τα ειδώλια τύπου Πλαστηρά αποτελούν εξέλιξη μορφών της Νεότερης Νεολιθικής περιόδου (5300-3200 π.Χ.). Ο κωνικός πύλος (σκούφος) με τις οριζόντιες αυλακώσεις απαντά τόσο σε ανδρικές όσο και σε γυναικείες μορφές του τέλους της Πρωτοκυκλαδικής I και της μετάβασης προς την Πρωτοκυκλαδική II περίοδο και θεωρείται ότι απηχεί ανατολικές (συριακές) επιδράσεις, ίσως σε συνδυασμό με επιδράσεις από τη Βαλκανική.

Δούκουρη Ιωάννα, Α1

- ‘Ε, ψιτ! Εσύ κοριτσάκι! Έλα εδώ. Φαίνεται να ενδιαφέρεσαι πολύ για τον κυκλαδίτικο πολιτισμό. Έλα να σου διηγηθώ την ιστορία μου. Λοιπόν. Είμαι όπως βλέπεις ένα μικρό μαρμάρινο ειδώλιο. Με έφτιαξε ένας κύριος με κόκκινα μαλλιά. Δυστυχώς, έχω γεράσει τόσο, που δε θυμάμαι και καλά τις ημερομηνίες, πάντως φτιάχτηκα γύρω στα... 3200 με... α! ναι! 2800 π.Χ. περίπου. Πάντως ομολογώ πως ο κοκκινομάλλης κύριος δεν είχε πολύ ταλέντο. Το κεφάλι μου είναι σαν αυγό και δεν μπορώ να κουνήσω τα χέρια μου έτσι σταυρωμένα που είναι κάτω από το στήθος μου! Βέβαια, εξαίρεση αποτελεί το πανέμορφο κωνικό σκουφάκι μου. Αχ, είναι το καμάρι μου! Με κάνει τόσο εξωτικό. Τέλος πάντων. Κάποια στιγμή που η γυναίκα του κοκκινομάλλη ταχτοποιούσε την καλυβούλα της, με πέταξε κατά λάθος έξω! Εμένα! Μ’ αυτό το τόσο ωραίο σκουφάκι! Δεν ξέρω αν ο πλαστής μου έφαγε τον κόσμο να με βρει, πάντως εγώ χρόνο με το χρόνο χανόμουν κάτω απ’ τα χώματα. Κοιμόμουν για αιώνες. Ένα χειμωνιάτικο πρωινό, καθώς χαιρόμουν τον ύπνο μου, γκαπ! Και να που μια φτυαριά παραλίγο να χλιοκομματιάσει το σκουφάκι μου! Βγαίνω έξω για να διαμαρτυρηθώ για την ενόχληση αυτή. Πριν καλά καλά προλάβω να τους μιλήσω για τις ώρες κοινής ησυχίας, με αρπάζουν από το κωνικό σκουφί μου και ξεκινάνε άρον άρον για το μουσείο. Εκεί με βγάλανε «τύπο Πλαστηρά» λέει. Μπα! Σιγά τον Πλαστηρά. Χίλιες φορές καλύτερα να με έλεγαν Κωνικό Σκουφάκι και ας ακούγεται σαν ινδιάνικό όνομα. Έβγαλαν και τη χρονολογία μου. Μετά τη συντήρηση με έστησαν εδώ. Δεν είναι κι άσχημα. Έχω παρέα τα άλλα ευρήματα. Άσε που όλοι όσοι έρχονται με δείχνουν και θαυμάζουν το κωνικό μου σκουφάκι!’

Τίτος Κωνσταντίνος, Α2

- Καθώς εξερευνούσα τους γεμάτους ζωντάνια διαδρόμους του μουσείου άκουσα μια φωνή:
- -Ε, ψιτ!
- Γύρισα και αντίκρισα ένα ειδώλιο τύπου Πλαστηρά με μακρύ ωοειδές κεφάλι που καλυπτόταν από κωνικό πύλο, βραχίονες διπλωμένους κάτω από το στήθος και ολόγλυφα πόδια που διακρίνονταν για την πλαστικότητα τους.
- -Ε, εσύ ψηλέ! Σταμάτα ό,τι κάνεις και άκου με. Όπως καταλαβαίνεις είμαι ένα ειδώλιο. Το θέμα όμως είναι ποιο; Κατασκευάστηκα για να ακολουθώ τον νεκρό στον θάνατο. Όμως εγώ βγήκα από τον τάφο μου και ξαναήρθα στη ζωή. Θέλω εσύ να κάνεις κάτι για αυτό. Πρέπει να με πάρεις και να με ξαναπάς εκεί που ανήκω.
- Όμως πριν προλάβω να το πιάσω και να το βγάλω χτύπησε το ξυπνητήρι.

3200-2800 π.Χ.

Ύ.: 11,2 εκ. / Δ.χείλ.: 6 εκ. / Δ.βάσ.: 3,6-3,2 εκ.

Άγνωστη προέλευση

- Η παραγωγή μαρμαρίνων σκευών φαίνεται να αρχίζει στις Κυκλάδες σε ένα προχωρημένο στάδιο της Πρωτοκυκλαδικής I περιόδου, γνωστό ως φάση Πλαστηρά, παράλληλα με την εμφάνιση των πρώτων φυσιοκρατικών ειδωλίων (ειδώλια τύπου Πλαστηρά). Ακόμη και τα πρωιμότερα παραδείγματα, όπως αυτό το κωνικό αγγείο, χαρακτηρίζονται από υψηλή ποιότητα κατασκευής και συμμετρία στην απόδοση των όγκων, στοιχεία που μαρτυρούν τη μεγάλη εξοικείωση του Κυκλαδίτη τεχνίτη με το μάρμαρο.
- Τα συγκεκριμένο αγγείο έχει λεπτή βάση, κωνικό σώμα και δύο πτερυγιόσχημες διάτρητες αποφύσεις ως λαβές. Στη μία όψη, στο ύψος των λαβών, διακρίνονται τρία μικρά εξογκώματα. Ορισμένοι μελετητές θεωρούν ότι τα εξογκώματα αυτά συμβολίζουν τα μάτια και το στόμα μιας έμβιας μορφής ενώ οι λαβές αντιστοιχούν στα αυτιά, και ερμηνεύουν το αγγείο ως συμβολική απεικόνιση μιας ανθρώπινης μορφής.

Παπαχριστοπούλου Αφροδίτη-Χαρά,

A2

- Πριν από 4.500 χρόνια ένας Κυκλαδίτης τεχνίτης πήρε ένα μάρμαρο. Ήθελε να φτιάξει ένα αγγείο, αλλά να του δώσει ανθρώπινη μορφή. Έτσι έφτιαξε εμένα. Μοιάζω με αγγείο, αλλά τα εξογκώματά μου θυμίζουν τα μάτια και το στόμα, ενώ οι λαβές τα αυτιά ενός ανθρώπου. Φτιάχτηκα στις Κυκλάδες σε προχωρημένο στάδιο της Πρωτοκυκλαδικής Ι περιόδου, γνωστό ως φάση Πλαστηρά. Έχω κωνικό σχήμα, χαρακτηρίζομαι από υψηλή ποιότητα κατασκευής και υπάρχει συμμετρία στην απόδοση των όγκων μου. Υπάρχει μεγάλη διαφορά ανάμεσα στη σημερινή εποχή και στο τότε. Παλιά μάς έφτιαχναν τεχνίτες, τώρα μάς φτιάχνουν τα εργοστάσια αλλά σε πιο σύγχρονη μορφή. Ένας αρχαιολόγος με βρήκε και με έφερε σε αυτό το μουσείο. Εδώ είναι πιο ωραία από εκεί που ήμουν μέσα στο χώμα για χιλιάδες χρόνια. Αν και καλύτερα θα ήταν να ήμουν στην πατρίδα μου σ' ένα νησί των Κυκλάδων. Μου αρκεί ωστόσο που βρίσκομαι στην Ελλάδα.

μάρμαρο

3200-2800 π.Χ.

Ύ.: 5,8 εκ. / Δ.χείλ.: 15,7 εκ.

Από τη Νάξο (;)

- Ημισφαιρική φιάλη χωρίς διαμορφωμένη βάση με οριζόντια αυλάκωση να τονίζει το χείλος και διάτρητη απόφυση στη μία πλευρά. Πρόκειται για χαρακτηριστικό τύπο φιάλης της Πρωτοκυκλαδικής I περιόδου. Σε αρκετά παραδείγματα του τύπου διατηρούνται ίχνη ερυθρού χρώματος στο εσωτερικό του αγγείου.
- Τα περισσότερα μαρμάρινα σκεύη των Κυκλάδων της Πρώιμης Εποχής του Χαλκού προέρχονται από τάφους. Καθώς, ωστόσο, ο αριθμός των τάφων που περιείχαν τέτοια αντικείμενα είναι μικρός, μπορούμε να υποθέσουμε ότι μόνον οι πιο εύποροι νησιώτες μπορούσαν να τα αποκτήσουν. Άλλωστε η διαδικασία λάξευσης του μαρμάρου για τη δημιουργία αγγείων πρέπει να ήταν χρονοβόρα και να απαιτούσε μεγάλη επιδεξιότητα. Συνεπώς, τα αγγεία θα πρέπει να θεωρούνταν αντικείμενα μεγάλης αξίας, αν και δεν είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε εάν χρησιμοποιούνταν στην καθημερινή ζωή ή ποια ακριβώς ήταν η λειτουργία τους στα πλαίσια της ταφικής τελετουργίας.

Κατσιγιάννης Φοίβος, Α1

- Γεια σου, είμαι μαρμάρινη φιάλη από τη Νάξο, νησί των Κυκλάδων. Είμαι αρκετά μεγάλη και αρχαία, από την Πρωτοκυκλαδική περίοδο. Είμαι αρκετά ακριβή, γιατί μόνο οι εύποροι νησιώτες μπορούσαν να με αποκτήσουν. Προέρχομαι από τάφους και έχω πολύ μεγάλη αξία. Δεν είναι απόλυτα σίγουρο ότι με χρησιμοποιούσαν στην καθημερινή τους ζωή. Μόνοι οι πιο έμπειροι μπορούσαν να με δημιουργήσουν γιατί η διαδικασία λάξευσης και η δημιουργία αγγείων πρέπει να ήταν χρονοβόρα. Συνήθως το χρώμα μου εσωτερικά και εξωτερικά είναι άσπρο, ενώ μερικές φορές διατηρούνται ίχνη ερυθρού χρώματος στο εσωτερικό μου.

Μόσχου Ιωάννα, Α2

- Γεννήθηκα το 3200-2800 π.Χ. και έχω ύψος 5,8 εκ. Η καταγωγή μου είναι από τη Νάξο. Μοιάζω με ημισφαιρική φιάλη χωρίς διαμορφωμένη βάση με οριζόντια αυλάκωση να τονίζει το χείλος μου και τη διάτρητη απόφυση στη μια πλευρά μου. πρόκειται για χαρακτηριστικό τύπο φιάλης της Πρωτοκυκλαδικής περιόδου.

3200-2800 π.Χ.

Ύ.: 25 εκ. / Δ.χείλ.: 12 εκ.

Άγνωστη προέλευση

- Κρατηρίσκος με κωνικό λαιμό, αχινόσχημο σώμα με τέσσερις διάτρητες αποφύσεις και κωνικό πόδι.
- Ο κρατηρίσκος αντιγράφει σε μάρμαρο αντίστοιχα πήλινα αγγεία και αποτελεί τον πλέον διαδεδομένο τύπο μαρμαρίνου σκεύους της Πρωτοκυκλαδικής Ι περιόδου. Τη λαϊκή ονομασία "καντήλα" οφείλεται στην ομοιότητά του με τα καντήλια των ορθόδοξων χριστιανικών εκκλησιών, κάποια δε από τα αγγεία αυτά χρησιμοποιήθηκαν σε πρόσφατες εποχές όντως γι' αυτό το σκοπό σε εκκλησίες νησιών.
- Οι κρατηρίσκοι είναι ογκώδη σκεύη με παχιά τοιχώματα. Σε αρκετές περιπτώσεις έχει αφαιρεθεί από το εσωτερικό μόνον ένας κυλινδρικός πυρήνας μαρμάρου, καθιστώντας το αγγείο εξαιρετικά βαρύ και μικρής περιεκτικότητας. Εξωτερικά οι κάθετες αποφύσεις με οριζόντια διάτρηση πιθανώς χρησίμευαν για ανάρτηση ή μεταφορά των αγγείων.

Κολλιοπούλου Μελίνα, Α1

- Γεια σου! Είμαι ένας κρατηρίσκος, ένα μαρμάρινο σκεύος της Πρωτοκυκλαδικής Ι περιόδου. Το σώμα μου είναι αχινόσχημο με 4 διάτρητες αποφύσεις και το πόδι μου είναι σχήματος κωνικού. Η προέλευσή μου είναι άγνωστη. Οι άνθρωποι με χρησιμοποιούσαν χιλιάδες χρόνια πριν, από το 3200-2800 π.Χ. Ήμουν πολύ διαδεδομένο δοχείο αποθήκευσης. Επειδή μοιάζω λίγο με καντήλι, με ονόμαζαν και «καντήλα» και σε πιο πρόσφατα χρόνια με χρησιμοποιούσαν ως καντήλι σε εκκλησίες των νησιών.

Μπελέζου Χρύσα, Α2

- Καθώς έβλεπα τα εκθέματα του μουσείου, ακούγεται ξαφνικά μια φωνή!
- -'Ει, ψιτ, εσύ.
- -Καλέ, ποιος μου μιλάει;
- -Εδώ, μπροστά σου, καλά, δε με βλέπεις;
- -Ωχ Παναγία μου, μου μιλάει ο αέρας.
- -Ααα... Ο κρατηρίσκος μπροστά σου είμαι!!!
- -Αχ... Εσύ καλέ μιλάς;
- -Κοίτα, δεν το συνηθίζω εδώ μέσα, αλλά σε συμπάθησα εσένα!
- -Μάλιστα. Και για πες μου, πότε σε δημιούργησαν εσένα;
- -Δεν ξέρω να σου πω ακριβή ημερομηνία, αλλά απ' ό,τι ξέρω με δημιούργησαν κατά το 3200-2800 π.Χ. Και όπως βλέπεις, συγκρατούμαι ακόμα πολύ ωραίος.
- -Ναι, ναι, το βλέπω! Εδώ λέει ότι η λαϊκή ονομασία σου είναι «καντήλα». Γιατί όμως;
- -Επειδή μοιάζω πολύ με τα καντήλια των ορθόδοξων χριστιανικών εκκλησιών. Κάποιοι φίλοι μου, όμοιοι με εμένα χρησιμοποιήθηκαν όντως γι' αυτό το σκοπό σε εκκλησίες ναών.
- -Α, ναι! Όντως μοιάζεις πολύ με τα καντήλια! Αυτές εδώ οι τέσσερις... διάτρητες αποφύσεις σε τι χρησιμεύουν;
- -Πιθανόν χρησίμευαν για ανάρτηση ή μεταφορά αγγείων!
- -Χρύσα, έλα γρήγορα, πρέπει να πάμε για φαγητό!
- -Εντάξει μαμά, έρχομαι! Χάρηκα πολύ για τη γνωριμία και τις πληροφορίες, κρατηρίσκε! Συνεχίζουμε άλλη φορά...
- -Εντάξει, αντίο και καλή όρεξη!!!

μάρμαρο

Κυκλαδικό

Πρωτοκυκλαδική Ι περίοδος - φάση Πλαστηρά
3200-2800 π.Χ.

Ύ.: 3,2 εκ. / Μ.: 27,3 εκ. / Πλ.: 13 εκ.

Άγνωστη προέλευση

- Ορθογώνιο πινάκιο με ανάγλυφο χείλος, που φέρει εσωτερικά αυλάκωση. Στις τέσσερις γωνίες έχουν ανοιχθεί μικρές οπές, πιθανότατα για την ανάρτησή του. Σε αρκετά παραδείγματα τέτοιων σκευών διατηρούνται ίχνη χρώματος. Το στοιχείο αυτό, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι συχνά τέτοια αγγεία ανευρίσκονται μαζί με τριπτήρες επιτρέπει την υπόθεση ότι χρησίμευαν ως επιφάνειες για τη μίξη χρωμάτων.

Καΐρης Γιάννης, Α1

- Γεια σου, είμαι ένα από τα άπειρα κυκλαδικά μάρμαρα. Γεννήθηκα στην Πάρο από έναν άγνωστο τεχνίτη το 2800 π.Χ. Το σχήμα μου είναι ορθογώνιο με ανάγλυφο χείλος. Στις τέσσερις μου γωνίες έχουν ανοιχθεί μικρές οπές. Η χρήση μου ήταν για την ανάμειξη χρωμάτων.

Χαντζή Διονυσία, Α2

- Γεια σου, είμαι ένα κυκλαδικό μάρμαρο και βρίσκομαι στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης. Προέρχομαι από την εποχή του Χαλκού που με έφτιαξαν οι αρχαίοι Κυκλαδίτες. Η χρήση μου ήταν για την ανάμειξη χρωμάτων. Είμαι ιδιαίτερα τυχερό γιατί άντεξα στους αιώνες. Τώρα πια βρίσκομαι στο υπέροχο αυτό μουσείο εδώ και χρόνια. Βρέθηκα στο μουσείο από τη μια στιγμή στην άλλη. Ήμουν κάπου χωμένο και δύο καλοί κύριοι με έσωσαν από τον εφιάλτη μου. Αφού με καθάρισαν με έφεραν στο μουσείο και τώρα με θαυμάζουν. Είμαι το πιο τυχερό μάρμαρο του κόσμου. Έχω κάνει και πολλές φιλίες. Ελπίζω να έρχεσαι να με βλέπεις κι εσύ πού και πού, εντάξει;

Πρωτοκυκλαδική Ι περίοδος - φάση Πηλού
3200-2800 π.Χ.

Δ.: 0,7 εκ.

Άγνωστη προέλευση

- Κυλινδρική ψήφος από κοκκινωπό λίθο, που πιθανότατα προέρχεται από λίθινο περιδέραιο. Οι κυλινδρικές και σφαιρικές ψήφοι προσφέρουν τις πρωιμότερες ενδείξεις κατεργασίας του λίθου στις Κυκλάδες της Πρώιμης Εποχής του Χαλκού.

Κερμπεσιώτης Γιάννης, Α1

- Γεια σου, λέγομαι ψήφος και είμαι μια χάντρα. Να 'ξερες τι πέρασα για να έρθω εδώ! Με βρήκαν το 3000 π.Χ. κατά τη διάρκεια της φάσης πηλού. Ήμουν κόκκινη, αλλά ξέβαψα. Είμαι φτιαγμένη από πηλό. Με έφτιαξε ο Δημήτρης, πολύ καλό παιδί. Ήμουν σε βάθος μεγάλο, περίπου 70 μέτρα, όμως κατάφερα να επιζήσω. Είμαι πολύ χαρούμενη που ζω και είμαι τώρα εδώ.

Μπούσια Αγγελική, Α2

- -Γεια! Είμαι ένα αγγείο.
- -Γεια! Είμαι η Αγγελική.
- -Πόσων χρόνων είσαι;
- -Είμαι 12. Εσύ;
- -Εγώ δεν ξέρω ακριβώς. Αλλά είμαι από πολύ παλιά, από την Πρωτοκυκλαδική περίοδο, το 3200-2800 π.Χ.
- -Πώς είναι να είσαι άνθρωπος;
- -Είναι πολύ ωραία, έχεις πόδια, χέρια, ακόμα μπορείς να στέκεσαι όρθιος και έχεις δέρμα. Πώς είναι να είσαι αντικείμενο;
- -Ωραία είναι. Υπάρχουν πολλά είδη αντικειμένων. Εγώ είμαι από πηλό και ειδικότερα είμαι κυλινδρική ψήφος από κοκκινωπό λίθο και μάλλον προέρχομαι από λίθινο περιδέραιο.
- -Ωραίο φαίνεται. Μήπως γνωρίζεις για την κατεργασία του λίθου;
- -Ναι, πολλά, αυτή η κατεργασία γινόταν στις Κυκλάδες της πρώιμης εποχής του Χαλκού και αυτές τις ενδείξεις κατεργασίας του λίθου τις πρόσφεραν οι κυλινδρικές και σφαιρικές ψήφοι.
- -Ευχαριστώ πολύ για αυτές τις χρήσιμες πληροφορίες. Αντίο!
- -Παρακαλώ! Γεια!

Κυλινδρική πυξίδα

πηλός

Κυκλαδικό

Ύ.(με πώμα): 10 εκ. / Δ.χείλ.: 11,5 εκ. / Δ.βάσ.: 13,8

Άγνωστη προέλευση

- Οι πυξίδες αποτελούν ένα από τα χαρακτηριστικά σχήματα της κεραμικής της Πρωτοκυκλαδικής I περιόδου (3200 - 2800 π.Χ.), ιδιαίτερα συχνό σε ταφές. Πρόκειται για σφαιρικά ή κυλινδρικά αγγεία με πώμα, που πιθανότατα χρησίμευαν ως θήκες κοσμημάτων και άλλων μικροαντικειμένων. Το συγκεκριμένο παράδειγμα έχει κυλινδρικό σώμα με βάση και πώμα που προεξέχουν ελαφρά από τα τοιχώματα. Το πώμα στερεωνόταν στο αγγείο με σπάγκο ή δέρμα, που περνούσε από τις μικρές τρύπες στις δύο πλευρές του πώματος και τις αντίστοιχες σωληνωτές προεξοχές του σώματος. Η πυξίδα κοσμείται με πολλαπλές λοξές εγχαράξεις. Έχει προταθεί ότι αυτού του είδους η διακόσμηση ίσως μιμείται τη διακόσμηση ξύλινων πυξίδων, που πάντως δεν έχουν διασωθεί. Τα ευθύγραμμα διακοσμητικά μοτίβα είναι χαρακτηριστικά των πρώιμων φάσεων της Πρωτοκυκλαδικής I περιόδου. Προς το τέλος της περιόδου εμφανίζονται κάποια καμπυλόγραμμα, κυκλικά και σπειροειδή έντυπα διακοσμητικά σχέδια.

Αντωνόπουλος Φίλιππος, Α1

- Γεια, είμαι μια κυλινδρική πυξίδα. Έρχομαι από τις Κυκλάδες. Είμαι φτιαγμένη από πηλό και έχω και καπάκι. Δημιουργήθηκα γύρω στο 3100 π.Χ. και βρέθηκα σε τάφο. Είμαι ένα κουτί για κοσμήματα.

Μήτση Σοφία, Α2

- Γεια σου, εγώ είμαι μια κυλινδρική πυξίδα. Είμαι από πηλό και ανήκω στον κυκλαδικό πολιτισμό, αλλά δεν ξέρουμε από πού προέρχομαι. Το ήξερες ότι οι πυξίδες αποτελούν ένα από τα χαρακτηριστικά σχήματα της κεραμικής της Πρωτοκυκλαδικής περιόδου; Εγώ έχω κυλινδρικό σώμα με βάση και πώμα που προεξέχουν ελαφρά από τα τοιχώματα. Τα ευθύγραμμα διακοσμητικά μοτίβα είναι χαρακτηριστικά των πρώιμων φάσεων της Πρωτοκυκλαδικής περιόδου. Προς το τέλος αυτής της περιόδου είχαν εμφανιστεί κάποια καμπυλόγραμμα διακοσμητικά σχέδια.

πηλός

3200-2800 π.Χ.

Ύ.: 11,3 εκ. / Δ.χείλ.: 6 εκ.

Άγνωστη προέλευση

- Κρατηρίσκος με κωνικό λαιμό, σφαιρικό σώμα και δύο διάτρητες αποφύσεις στον ώμο. Ο κρατηρίσκος αποτελεί ένα από τα πλέον διαδεδομένα σχήματα της κεραμικής της Πρωτοκυκλαδικής Ι περιόδου ενώ συχνά αντιγράφεται και σε μάρμαρο (οι γνωστές "καντήλες"). Τα αγγεία της περιόδου αυτής είναι χειροποίητα, κατασκευάζονται με χονδρόκοκκο πηλό και έχουν έντονα στιλβωμένες επιφάνειες. Η κανονικότητα και η συμμετρία ορισμένων Πρωτοκυκλαδικών Ι αγγείων, όπως για παράδειγμα του κρατηρίσκου αυτού, οδηγούν στη υπόθεση ότι για την κατασκευή τους χρησιμοποιήθηκε ένα είδος μήτρας. Οι Κυκλαδίτες αγγειοπλάστες φαίνεται ότι μπορούσαν να φτιάξουν αρμονικά και εκλεπτυσμένα σχήματα χωρίς τη χρήση του κεραμικού τροχού, ο οποίος πρωτοεμφανίζεται στο Αιγαίο κατά το τέλος της Πρώιμης Εποχής του Χαλκού.

Γιαννίκα Κλεοπάτρα, Α1

- Γεια σου, είμαι ένας κρατηρίσκος με κωνικό λαιμό, σφαιρικό σώμα και δύο διάτρητες αποφύσεις στον ώμο. Φτιάχτηκα στις Κυκλάδες το 3057 π.Χ. από έναν πλούσιο τεχνίτη που πουλάει τα έργα του σε άλλα νησιά, αλλά και στην ηπειρωτική χώρα. Εγώ πουλήθηκα στο ίδιο νησί που φτιάχτηκα σε μια πλούσια οικογένεια του νησιού.

Χουρπιλιάδης Μάριος, Α2

- -Γεια σου!
- -Μιλάς;
- -Ναι, μιλάω.
- -Μπορώ να σε ρωτήσω;
- -Ναι.
- -Τι είσαι;
- -Τι είμαι; Είμαι ένας κρατηρίσκος με κωνικό λαιμό και δύο διάτρητες αποφύσεις στον ώμο.
- -Πότε φτιάχτηκες;
- -Φτιάχτηκα το 3200 με 2000 π.Χ. στην Πρωτοκυκλαδική εποχή.
- -Τι χρώμα είχες όταν φτιάχτηκες;
- -Είχα μπεζ, με ζωγραφισμένα άλογα πάνω μου.
- -Γιώργο, πού είσαι; φώναξε η δασκάλα.
- -Πρέπει να φύγω, εύχομαι να έρθω σύντομα για να μου πεις όλη την ιστορία σου.
- -Θα σε περιμένω.

μάρμαρο
Κυκλαδικό
Πρωτοκυκλαδική I-II περίοδος - φάση Κάμπου
2800-2700 π.Χ.
Ύ.: 16,5 εκ. / Πλ.(μεγ): 4 εκ.
Άγνωστη προέλευση

- Η μετάβαση από την Πρωτοκυκλαδική I στην Πρωτοκυκλαδική II περίοδο χαρακτηρίζεται από μια έντονη τάση πειραματισμού στη μαρμαρογλυπτική και από την εμφάνιση μιας μεγάλης ποικιλίας τύπων ειδωλίων, που απηχεί τις αναζητήσεις της εποχής. Μεταξύ των τύπων που εμφανίζονται αυτήν την περίοδο συγκαταλέγεται και ο "τύπος Λούρου", ο οποίος αντιπροσωπεύει ένα ενδιάμεσο στάδιο μεταξύ των δύο ευρύτερων κατηγοριών των σχηματικών και φυσιοκρατικών ειδωλίων. Η καταγωγή του τύπου, που οφείλει την ονομασία του σε έναν εξαιρετικά πλούσιο τάφο στη θέση Λούρος της Νάξου, ανάγεται σε σχηματικά ειδώλια της Νεότερης Νεολιθικής περιόδου από τη Θεσσαλία.
- Τα ειδώλια "τύπου Λούρου" είναι σχετικά μικρού μεγέθους (ύψ. 3-29 εκ.) και διακρίνονται για την εξαιρετικά αφαιρετική απόδοση της ανθρώπινης μορφής και την παντελή απουσία των χαρακτηριστικών του προσώπου και συνήθως των ανατομικών λεπτομερειών του σώματος. Τα ειδώλια του "τύπου Λούρου" αποδίδονται κατά κανόνα σε μάρμαρο, ορισμένες όμως φορές και σε όστρεο (στρείδι).

Κόλλιας Δημήτρης, Α1

- Άσε με κάτω, είμαι 3000 ετών!
- Ναι, μα θα ζήσεις άλλα 20.000 χρόνια!
- Α... ναι. Γιατί με σήκωσες;
- Θα διάβαζα τις πληροφορίες για εσένα στο τζάμι, αλλά αφού μιλάς, δε μου τα λες εσύ;
- Γιατί όχι; Γεννήθηκα στη φάση Κάμπου, ανάμεσα στην Πρωτοκυκλαδική περίοδο Ι και ΙΙ από μάρμαρο. Είμαι 16,5 εκ. ψηλό και 4 εκ. πλατύ. Εμένα και πολλά άλλα μας χρησιμοποιούσαν για να απεικονίζουν ανθρώπους.
- Εντάξει, αντίο.
- Αντίο.

Ειδώλιο γυναικείας μορφής κανονικού τύπου (παραλλαγή Καψάλων)

μάρμαρο

Κυκλαδικό

Πρωτοκυκλαδική II περίοδος - φάση Σύρου

2800-2300 π.Χ.

Ύ.: 25,2 εκ. / Πλ.(μεγ.): 6 εκ.

Άγνωστη προέλευση

- Η κυκλαδική τέχνη φθάνει στην ωριμότητά της κατά την Πρωτοκυκλαδική II περίοδο με τη δημιουργία του χαρακτηριστικού τύπου ειδωλίου, που θα κυριαρχήσει για τους επόμενους πέντε αιώνες. Ο τυπος αυτός αποκαλείται "κανονικός", επειδή χαρακτηρίζεται από σταθερούς μορφολογικούς κανόνες και καλλιτεχνικές συμβάσεις, όπως τα διπλωμένα χέρια πάνω από την κοιλιά (με το αριστερό πάντα πάνω από το δεξί), τα ελαφρώς λυγισμένα γόνατα, την κλίση της κεφαλής προς τα πίσω και τα ανασηκωμένα πέλματα.
- Οι ειδικοί αναγνωρίζουν πέντε διαφορετικές παραλλαγές του κανονικού τύπου. Η "παραλλαγή Καψάλων", που οφείλει την ονομασία της στο ομώνυμο πρωτοκυκλαδικό νεκροταφείο της Αμοργού, είναι η αρχαιότερη και τοποθετείται χρονολογικά στην πρώιμη φάση της Πρωτοκυκλαδικής II περιόδου. Τα ειδώλια της παραλλαγής αυτής, μικρού σχετικά ύψους (13-37 εκ.), διακρίνονται για την πλαστική απόδοση του σώματος, το ωοειδές κεφάλι, τα καμπύλα περιγράμματα και τη σχεδόν πλήρη απουσία εγχαράξεων. Η παρουσία, ωστόσο, ορισμένων στοιχείων που θυμίζουν τις μορφές της μεταγενέστερης "παραλλαγής Σπεδού" (λυρόσχημο κεφάλι, έντονη κλίση πελμάτων) εντάσσει το συγκεκριμένο ειδώλιο σε μια μεταβατική φάση ανάμεσα στις δύο αυτές παραλλαγές.
- Στην πλειονότητά τους, τα κανονικά ειδώλια αποδίδουν γυμνές γυναικείες μορφές, που αρκετοί μελετητές ερμηνεύουν ως γονιμικές ή χθόνιες θεότητες. Το θέμα της ερμηνείας, πάντως, είναι πολύπλοκο και συνδέεται άμεσα με τη χρήση των ειδωλίων: ορισμένοι ερευνητές δίνουν έμφαση στη συχνή ανεύρεσή τους σε τάφους και τα ερμηνεύουν ως αποτροπαικές εικόνες, υποκατάστατα θυσιών, συνοδούς των νεκρών ή αντικείμενα δηλωτικά κοινωνικού κύρους, ενώ άλλοι υποστηρίζουν τη λατρευτική τους χρήση και τα θεωρούν ως αναθήματα που απεικονίζουν τους πιστούς.

Βαρβατσούλης Γεράσιμος, Α1

- Γεια σου, είμαι ένα ειδώλιο γυναικείας μορφής.
- Γεια, εγώ είμαι ο Γιώργος, ο γιος του φύλακα.
- Παραξενεύτηκες, φαντάζομαι αφού ξέρεις ότι τα αγγεία δε μιλάνε, έτσι;
- Ναι, όντως παραξενεύτηκα λίγο.
- Ας τα αφήσουμε αυτά. Εγώ είμαι μικρό απ' ό,τι βλέπεις, έτσι;
- Ναι κι εγώ μεγάλος, αλλά δεν έχει καμία σημασία αυτό, έτσι;
- Ναι, έχεις δίκιο, αλλά εγώ θέλω να πάω να γνωρίσω τον κόσμο όπως είναι σήμερα. Θα μπορούσες να με βγάλεις από εδώ μέσα;
- Ευχαρίστως, αλλά, αν πάθεις τίποτα, εγώ θα την πληρώσω, μαζί και ο πατέρας μου, που θα χάσει τη δουλειά του.
- Έχεις δίκιο, αλλά θα είμαι προσεκτικός, εντάξει;
- Εντάξει, ας πηγαίνουμε τότε.

Παναγιώτου Φίλιππος, Α2

- Είμαι ένα ειδώλιο γυναικείας μορφής κανονικού τύπου (παραλλαγή Καψάλων). Είμαι φτιαγμένο από μάρμαρο και δημιουργήθηκα στις Κυκλάδες στην πρώιμη φάση της Πρωτοκυκλαδικής ΙΙ περιόδου. Έχω ύψος 27,2 εκ. και πλάτος 6 εκ. Τα έντονα χαρακτηριστικά μου είναι τα διπλωμένα χέρια πάνω από την κοιλιά, τα ελαφρώς λυγισμένα γόνατα, η κλίση της κεφαλής προς τα πίσω και η έντονη κλίση των πελμάτων. Μερικά στοιχεία θυμίζουν τις μορφές της μεταγενέστερης 'παραλλαγής Σπεδού'. Ορισμένοι ερευνητές λένε πως η χρήση μου ήταν να συνοδεύω νεκρούς ή αντικείμενα δηλωτικά κοινωνικού κύρους, ενώ άλλοι υποστηρίζουν ότι είχα λατρευτική χρήση και με θεωρούσαν ανάθημα που απεικονίζει τους πιστούς.

Ειδώλιο γυναικείας μορφής κανονικού τύπου (παραλλαγή Σπεδού) μάρμαρο

Πρωτοκυκλαδική II περίοδος - φάση Σύρου
2800-2300 π.Χ.

Ύ.: 15,2 εκ. / Πλ.(μεγ.): 4,8 εκ.

Από τη Νάξο, Σπεδός (;)

- Η "παραλλαγή Σπεδού", που πήρε την ονομασία της από ένα πρωτοκυκλαδικό νεκροταφείο της Νάξου, αποτελεί την πολυπληθέστερη κατηγορία "κανονικών" κυκλαδικών ειδωλίων και έχει τη μεγαλύτερη εξάπλωση εντός και εκτός Κυκλάδων, καθώς και τη μεγαλύτερη χρονική διάρκεια. Στην ευρύτερη αυτή ομάδα εντάσσονται μικροσκοπικά ειδώλια ύψους 8 εκ. έως και μνημειακά γλυπτά ύψους 1,50 μ. Με εξαίρεση ένα άγαλμα ανδρικής μορφής, που σήμερα βρίσκεται στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης, τα έργα της "παραλλαγής Σπεδού" αποδίδουν όλα γυναικείες μορφές.
- Το ειδώλιο που απεικονίζεται εδώ είναι αντιπροσωπευτικό της συγκεκριμένης παραλλαγής και φέρει όλα τα χαρακτηριστικά στοιχεία του τύπου: λυρόσχημο κεφάλι με ευρύ μέτωπο, γωνιώδεις ώμους, χρήση εγχαράξεων για την απόδοση των χεριών και των αρθρώσεων, σχεδόν παντελή απουσία πλαστικά αποδοσμένων στοιχείων.
- Η διογκωμένη κοιλιά φαίνεται ότι δηλώνει κατάσταση εγκυμοσύνης, ένα στοιχείο που παρατηρείται σε αρκετά ειδώλια γυναικείων μορφών και έχει οδηγήσει αρκετούς ερευνητές στην ερμηνεία τους ως θεοτήτων με γονιμικές ιδιότητες, χωρίς, ωστόσο, η ερμηνεία τέτοιων στοιχείων να μπορεί να θεωρηθεί ως δεδομένη. Διάφορα γνωρίσματα που θεωρούνται ως γυναικεία απαντούν μερικές φορές και σε ανδρικές μορφές. Οι ιδιομορφίες αυτές είναι πιθανόν να οφείλονται στην έλλειψη ιδιαίτερης μέριμνας από πλευράς του προϊστορικού τεχνίτη για την απόδοση του φύλου ή άλλων λεπτομερειών με ακρίβεια (τα πόδια του συγκεκριμένου ειδωλίου, για παράδειγμα, έχουν τέσσερα δάκτυλα το καθένα). Δεν αποκλείεται, ωστόσο, η χρήση των ειδωλίων να είναι πολύ πιο σύνθετη από όσο υποθέτουμε και η ποικιλία της τυπολογίας τους να συνδέεται με τη διαφορετική λειτουργία τους.

Μαρίνου Μαρία, Α1

- Γεια σου! Είμαι ένα μαρμάρινο ειδώλιο γυναικείας μορφής. Με κατασκεύασε ένας σπουδαίος τεχνίτης τη δεύτερη Πρωτοκυκλαδική περίοδο στη Σύρο περίπου το 2800-2300 π.Χ. Έχω ύψος 15,2 εκ. και πλάτος 4,8 εκ. Επίσης έχω λυρόσχημο κεφάλι με ευρύ μέτωπο, γωνιώδεις ώμους και εγχαράξεις για την απόδοση των χεριών και των αρθρώσεων. Η διογκωμένη κοιλιά μου φαίνεται ότι δηλώνει κατάσταση εγκυμοσύνης. Η εποχή που έχω κατασκευαστεί ήταν πολύ σημαντική. Ονομάζεται Κυκλαδικός Πολιτισμός και έπαιξε πολύ σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη και στην εξέλιξη του ελληνικού πολιτισμού.

Τζουραμάνης Γιώργος, Α2

- Γεια σου, είμαι ένα ειδώλιο που απεικονίζει μία γυναίκα σε κατάσταση εγκυμοσύνης. Έχω ύψος 15,2 εκ. και πλάτος 4,8 εκ. Είμαι από τη Νάξο, τη Σπεδό και κατασκευάστηκα κατά το 2800 με 2300 π.Χ. Σήμερα εκτίθεμαι στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης. Είμαι αντιπροσωπευτικό της συγκεκριμένης παραλλαγής και φέρω όλα τα χαρακτηριστικά στοιχεία του τύπου (παραλλαγής Σπεδού).

Ειδώλιο γυναικείας μορφής κανονικού τύπου (παραλλαγή Δωκαθισμάτων) μάρμαρο

Πρωτοκυκλαδική II περίοδος - φάση Σύρου
2800-2300 π.Χ.

Ύ.: 39,1 εκ.

Άγνωστη προέλευση

- Το κομψό αυτό ειδώλιο, αντιπροσωπευτικό της "παραλλαγής Δωκαθισμάτων", που πήρε το όνομά της από ένα νεκροταφείο της Αμοργού, αποτελεί ένα από τα αριστουργήματα της κυκλαδικής μαρμαροπλαστικής. Η αυστηρή γεωμετρικότητα, οι αρμονικές αναλογίες και η αφαιρετικότητα του συνοψίζουν με τον καλύτερο τρόπο τις αρετές εκείνες που έκαναν την κυκλαδική τέχνη πηγή έμπνευσης για πολλούς και σημαντικούς καλλιτέχνες του 20ου αι. και την καθιέρωσαν ως μία από τις πλέον αναγνωρίσιμες μορφές καλλιτεχνικής έκφρασης του δυτικού πολιτισμού.
- Τα ειδώλια του συγκεκριμένου τύπου, ύψους 13-76 εκ., ανήκουν σχεδόν αποκλειστικά σε γυναικείες μορφές και χαρακτηρίζονται από επίπεδες επιφάνειες, τριγωνική κεφαλή, ευρείς γωνιώδεις ώμους, σχεδόν ευθύγραμμα σκέλη και, εν γένει, τριγωνικό περίγραμμα.

Κλουκινιώτη Κωνσταντίνα, Α1

- Γεια σου. Εγώ είμαι ένα ειδώλιο γυναικείας μορφής. Με είχε κατασκευάσει ένας πολύ γνωστός τεχνίτης της περιοχής όπου βρισκόμουν πριν με φέρουν στο μουσείο. Επίσης είμαι ‘παραλλαγής Δωκαθισμάτων’, ένα από τα αριστουργήματα της κυκλαδικής μαρμαροπλαστικής.

Ρουμελιώτης Θεόδωρος, Α2

- Γεια σας! Είμαι ένα μικρό ειδώλιο και φτιάχτηκα πριν από πολλές χιλιάδες χρόνια στις Κυκλάδες. Ο τεχνίτης που με έφτιαξε χρησιμοποίησε παριανό μάρμαρο, γι' αυτό και είμαι κατάλευκο. Παριστάνω μια γυναίκα έγκυο. Αν με παρατηρήσετε καλά, θα δείτε τη φουσκωμένη κοιλίτσα μου! Η γυναίκα που με αγόρασε ήθελε πολύ να κάνει παιδί. Εγώ συμβολίζω τη θεά της μητρότητας, οπότε είμαι κάτι σαν φυλαχτό και προστατεύω τις γυναίκες που είναι ή που θέλουν να μείνουν έγκυοι. Πέρασα πολλούς αιώνες θαμμένη μέσα στη γη, ώσπου με ανακάλυψε ένας αρχαιολόγος και τώρα βρίσκομαι στο μουσείο.

Ειδώλιο γυναικείας μορφής κανονικού τύπου (παραλλαγή Χαλανδριανής)
μάρμαρο

Πρωτοκυκλαδική II περίοδος - φάση Σύρου
2800-2300 π.Χ.

Ύ.: 15,9 εκ. / Πλ.: 7 εκ.

Από τη Σχινούσα (;)

- Το ειδώλιο αυτό της παραλλαγής Χαλανδριανής, που βρίσκεται στα τελευταία στάδια του κανονικού τύπου, αποτελεί ένδειξη της σταδιακής παρακμής της αισθητικής και ενδεχομένως της τεχνικής κατασκευής των κυκλαδικών ειδωλίων προς το τέλος της Πρωτοκυκλαδικής II περιόδου. Η παραλλαγή πήρε το όνομά της από το ομώνυμο νεκροταφείο της Σύρου, όπου και ανακαλύφθηκαν για πρώτη φορά τέτοια ειδώλια. Οι μορφές έχουν χάσει πια τις σταθερές αναλογίες που κυριαρχούσαν στην κυκλαδική ειδωλοπλαστική για σχεδόν πέντε αιώνες και αποδίδονται με πιο απλά γεωμετρικά σχήματα και γωνιώδη περιγράμματα. Το συγκεκριμένο ειδώλιο είναι αξιοσημείωτο για το τριγωνικό κεφάλι, τους φαρδιούς ώμους, τα κοντά και ευθύγραμμα σκέλη καθώς και τα κάτω άκρα, όπου με αυλακώσεις δηλώνονται δύο δάκτυλα σε κάθε πόδι.

Λιβιεράτου Ιωάννα, Α1

- Απεικονίζω μια γυναίκα από τη Σχινούσα. Δημιουργήθηκα ανάμεσα στο 2800 και το 2300 π.Χ., την Πρωτοκυκλαδική περίοδο. Έχω ύψος 15,9 εκ. και πλάτος 7 εκ. Είμαι φτιαγμένη από εκλεκτό μάρμαρο. Το κεφάλι μου έχει τριγωνικό μέγεθος, οι ώμοι μου είναι φαρδιοί και τα σκέλη μου ευθύγραμμα και κοντά. Αποτελώ το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα της κυκλαδικής ειδωλοπλαστικής.

Παρασκευόπουλος Βασίλης, Α2

- Γεια σου... Είμαι ένα ειδώλιο γυναικείας μορφής κανονικού τύπου. Κατασκευάστηκα περίπου το 2800 με 2300 π.Χ. Έχω ύψος 15,9 εκ. και πλάτος 7 εκ. Τέτοια ειδώλια, σαν και εμένα, βρέθηκαν σε νεκροταφείο, συγκεκριμένα στη Σύρο. Οι μορφές μου έχουν χάσει πια τις σταθερές αναλογίες που κυριαρχούσαν στην κυκλαδική ειδωλοπλαστική για σχεδόν πέντε αιώνες. Έχω τριγωνικό κεφάλι, φαρδιούς ώμους και δύο δάχτυλα σε κάθε πόδι.

Γυναικείο ειδώλιο μετακανονικού τύπου Πρωτοκυκλαδική II περίοδος - φάση Σύρου 2800-2300 π.Χ.

Ύ.: 30,5 εκ. / Πλ.: 12 εκ.

Από την Ηρακλειά (;)

- Στα τέλη της Πρωτοκυκλαδικής II περιόδου οι γλύπτες αρχίζουν να απομακρύνονται από τους κανόνες και τις συμβάσεις που κυριαρχούσαν επί πέντε αιώνες στην κατασκευή των κυκλαδικών ειδωλίων. Τα ειδώλια της φάσης αυτής, ύστερα δείγματα της λεγόμενης "παραλλαγής Χαλανδριανής" (που πήρε το όνομά της από ένα εκτεταμένο νεκροταφείο στη Σύρο) και εν γένει του "κανονικού" τύπου, αποκαλούνται "μετακανονικά" και χαρακτηρίζονται από την έντονη σχηματοποίηση των μορφών και την πρόχειρη και συνοπτική απόδοση των επί μέρους ανατομικών λεπτομερειών. Η "κανονική" διάταξη των χεριών (αριστερό επί δεξιού) καταργείται και οι πήχεις τοποθετούνται είτε ο αριστερός κάτω από το δεξιό, όπως στο εν λόγω ειδώλιο, είτε αντικριστοί είτε διαγώνια. Το κεφάλι αποδίδεται ως μία τριγωνική πλάκα τοποθετημένη λοξά στο λαιμό, ενώ τα σκέλη είναι ιδιαίτερα κοντά και ευθύγραμμα με υποτυπώδη διαμόρφωση των άκρων. Σε ορισμένες περιπτώσεις παρατηρείται εγχάρκτη ή ανάγλυφη απόδοση των λεπτομερειών της κεφαλής.
- Τα περισσότερα ειδώλια του "μετακανονικού" τύπου παριστάνουν γυναικείες μορφές, υπάρχουν όμως και μερικά που αποδίδουν ανδρικές μορφές. Με την εξαίρεση ενός μολύβδινου παραδείγματος, είναι όλα μαρμάρινα και το ύψος τους κυμαίνεται από 7 έως 36 εκ.

Κατριβέση Ιωάννα, Α1

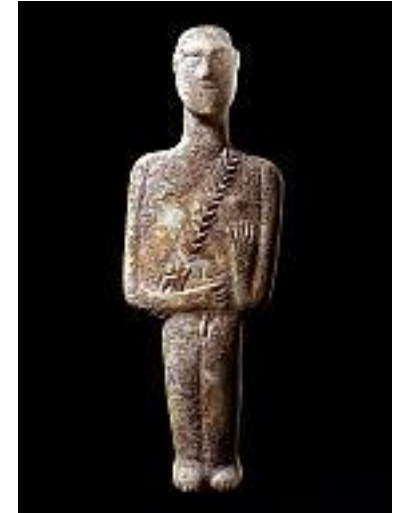
- Γεια σου! Είμαι ένα γυναικείο ειδώλιο μετακανονικού τύπου. Ανήκω στην πρωτοκυκλαδική ΙΙ περίοδο – φάση Σύρου. Έρχομαι από την Ηρακλεία και έχω ύψος 30,5 εκ. και πλάτος 12 εκ. Δε θυμάμαι πότε ακριβώς δημιουργήθηκα, αλλά ξέρω πως ήταν ανάμεσα στα 2800-2300 π.Χ. Χαρακτηριστικό μου είναι η έντονη μορφοποίησή μου και η πρόχειρη και συνοπτική απόδοση των ανατομικών λεπτομερειών. Το κεφάλι μου είναι μια τρίγωνη πλάκα τοποθετημένη λοξά στον λαιμό μου, ενώ τα σκέλη μου είναι ιδιαίτερα κοντά και ευθύγραμμα με διαμόρφωση των άκρων μου. Ήμουν θαμμένη για χιλιάδες χρόνια πριν κάποιος με βρει. Όταν μη βρήκαν με περιποιήθηκαν και τώρα βρίσκομαι σε αυτό το μουσείο. Πάρα πολύς κόσμος έρχεται και με βλέπει καθημερινά.

Ειδώλιο κυνηγού ή πολεμιστή, μετακανονικού τύπου μάρμαρο

Πρωτοκυκλαδική II περίοδος - φάση Σύρου
2800-2300 π.Χ.

Ύ.: 25 εκ. / Πλ.(μεγ.): 9,7 εκ.

Από τη Νάξο (;)

- Στα ειδώλια του λεγόμενου "μετακανονικού" τύπου ανήκει μια μικρή ομάδα όρθιων ανδρικών μορφών με εξάρτυση κυνηγού ή πολεμιστή. Το εικονιζόμενο ειδώλιο αποτελεί χαρακτηριστικό δείγμα της ομάδας αυτής.
- Το ελαφρώς ανάγλυφο τμήμα στην κορυφή του κεφαλιού υποδηλώνει πιθανώς ένα είδος καλύμματος, ενώ μια ανάγλυφη ταινία με λοξές εγχαράξεις στο πίσω μέρος του ίσως αποδίδει πλεξούδα των μαλλιών. Τα χαρακτηριστικά του προσώπου αποδίδονται ανάγλυφα, εκτός από τα μάτια και το στόμα που δηλώνονται με εγχαράξεις. Από τον αριστερό ώμο κρέμεται ανάγλυφος τελαμώνας, ενώ στο σημείο της πόρπωσης διακρίνεται εγχάρακτο τριγωνικό εγχειρίδιο. Τα κοντά σκέλη απολήγουν σε υποτυπώδη άκρα, όπου με εγχαράξεις δηλώνονται έξι δάκτυλα στο αριστερό και πέντε στο δεξιό πόδι.
- Δέκα ακόμη ειδώλια κυνηγών ή πολεμιστών είναι μέχρι στιγμής γνωστά, τα περισσότερα από τα οποία έχουν κρεμασμένο τον τελαμόνα από το δεξιό ώμο. Ορισμένα φέρουν επίσης εγχειρίδιο και ζώνη, που συνήθως αποδίδονται ανάγλυφα.
- Τα ειδώλια κυνηγών ή πολεμιστών χρονολογούνται στα τέλη της Πρωτοκυκλαδικής II περιόδου και κάποιοι ερευνητές συνδέουν την εμφάνισή τους με τις αναταραχές που παρατηρούνται στο Αιγαίο τη συγκεκριμένη περίοδο, και οι οποίες συνοδεύονται από βίαιες καταστροφές και καταλήψεις ή εγκαταλείψεις ενός σημαντικού αριθμού αιγαιακών και μικρασιατικών οικισμών.

Λεοντίτση Εβίτα, Α1

- Γεια σου! Εγώ είμαι ένα ειδώλιο κυνηγού ή πολεμιστή, μετακανονικού τύπου, φτιαγμένο από μάρμαρο. Δημιουργήθηκα κατά την Πρωτοκυκλαδική ΙΙ περίοδο – φάση Σύρου, 2800-2300 π.Χ. Δηλαδή είμαι πολλών χιλιάδων ετών! Παρ' όλα αυτά δεν ψηλώνω, αφού είμαι μόλις 25 εκ. ψηλό και 9,7 εκ. πλατύ. Αν θυμάμαι καλά, η προέλευσή μου είναι από τη Νάξο, όπου με κατασκεύασε ένας σπουδαίος – για την εποχή του – ειδωλογλύπτης, ο οποίος με αγαπούσε πολύ. Όμως όταν πέθανε, στεναχωρήθηκα πάρα πολύ. Το είδος μου – που είναι μετακανονικό – είναι μια μικρή ομάδα ειδωλίων που παριστάνουν μορφές ανδρών με εξάρτυση κυνηγού ή πολεμιστή. Το ελαφρώς ανάγλυφο τμήμα στην κορυφή του κεφαλιού μου υποδηλώνει πιθανώς ένα είδος καλύμματος, ενώ μια ανάγλυφη ταινία με λοξές εγχαράξεις στο πίσω μέρος του ίσως αποδίδει πλεξούδα των μαλλιών. Τα χαρακτηριστικά του προσώπου μου αποδίδονται ανάγλυφα, εκτός από τα μάτια και το στόμα μου που δηλώνονται με εγχαράξεις. Από τον αριστερό μου ώμο κρέμεται ανάγλυφος τελαμώνας, ενώ στο σημείο πόρπωσης διακρίνεται εγχάρακτο τριγωνικό εγχειρίδιο. Τα κοντά σκέλη απολήγουν σε υποτυπώδη άκρα, όπου με εγχαράξεις δηλώνονται έξι δάχτυλα στο αριστερό και πέντε στο δεξί μου πόδι. Δέκα ακόμη ειδώλια κυνηγών – τα αδέρφια μου – είναι μέχρι στιγμής γνωστά, τα περισσότερα από τα οποία έχουν κρεμασμένο τον τελαμώννα από τον δεξιό ώμο. Ορισμένα φέρουν επίσης εγχειρίδιο και ζώνη, που συνήθως αποδίδονται ανάγλυφα. Όλα τα ειδώλια κυνηγών ή πολεμιστών χρονολογούνται στα τέλη της Πρωτοκυκλαδικής ΙΙ περιόδου και κάποιοι ερευνητές συνδέουν την εμφάνισή τους με τις αναταραχές που παρατηρούνται στο Αιγαίο τη συγκεκριμένη περίοδο και οι οποίες συνοδεύονται από βίαιες καταστροφές και καταλήψεις ή εγκαταλείψεις ενός σημαντικού αριθμού αιγαιακών και μικρασιατικών οικισμών.

Πράπας Δημήτρης, Α2

- Είμαι ένα ανδρικό μαρμάρινο ειδώλιο μετακανονικού τύπου. Γεννήθηκα το 2800-2300 π.Χ. κατά το τέλος της Πρωτοκυκλαδικής II περιόδου. Κατάγομαι μάλλον από τη Νάξο.

μάρμαρο
Πρωτοκυκλαδική II περίοδος

2800-2300 π.Χ.

Ύ.: 8 εκ.

Άγνωστη προέλευση

- Σχηματικό ειδώλιο με σχεδόν οριζόντιο κεφάλι, που στηρίζεται σε υποτυπώδη λαιμό και απολήγει σε προεξοχή, η οποία μάλλον δηλώνει το πηγούνι. Ο κορμός είναι τραπεζιόσχημος. Το ειδώλιο ανήκει στον τύπο της Απειράνθου, που ονομάστηκε έτσι από το ομώνυμο χωριό της Νάξου. Το σχήμα του τύπου αυτού αποτελεί εξέλιξη των πτυόσχημων ειδωλίων της Πρωτοκυκλαδικής I περιόδου (3200-2800 π.Χ.), από τα οποία διαφέρει στην υποτυπώδη δήλωση της κεφαλής και από το γεγονός ότι δεν είναι τελείως επίπεδος. Ενίοτε το κεφάλι παρουσιάζει ελαφρά κλίση προς τα πίσω, ενώ το σώμα μπορεί να έχει διάφορα σχήματα, όπως παραλληλόγραμμο, ρομβοειδές, τριγωνικό κ.α. Εκτός από μάρμαρο, ειδώλια τύπου Απειράνθου απαντούν και σε όστρεο, ενώ μέχρι τώρα τα γνωστά παραδείγματα είναι μόλις τριάντα επτά.

Κοκκίνου Κατερίνα, Α1

- Γεια σας! Είμαι ένα ειδώλιο τύπου Απειράνθου και εκτός από μάρμαρο υπάρχουν μόλις 37 που απαντούν και σε όστρεο. Αποτελώ εξέλιξη των ειδωλίων της Πρωτοκυκλαδικής περιόδου εξαιτίας της διαφορετικής μου εν μέρει κατασκευής.

Παναγοπούλου Μαρία, Α2

- Είμαι ένα σχηματικό ειδώλιο από μάρμαρο, της Πρωτοκυκλαδικής ΙΙ περιόδου. Ανήκω στον τύπο Απειράνθου και έχω ύψος 8 εκ. Επίσης, έχω κορμό τραπεζιόσχημο, αλλά μπορεί να είναι και παραλληλόγραμμος, ρομβοειδής ή και τριγωνικός. Έχω σχεδόν οριζόντιο κεφάλι, που στηρίζεται σε έναν υποτυπώδη λαιμό και καταλήγει σε μια προεξοχή. Τέλος, άλλα παραδείγματα του τύπου μου είναι από όστρεο και όλα μαζί είναι τριάντα επτά.

μάρμαρο

Πρωτοκυκλαδική II περίοδος - φάση Σύρου
2800-2300 π.Χ.

Μ.: 36,5 εκ. / Πλ.: 23 εκ.

Από την Αττική (;)

- Ελλειψοειδής λεκανίδα συμπληρωμένη σε μεγάλο μέρος. Μοιάζει με μικρή ρηχή σκάφη που στέκεται σε ορθογώνια βάση. Σώζονται δύο οριζόντιες αποφύσεις που χρησίμευαν προφανώς ως λαβές, ενώ πρέπει να υπήρχαν και άλλες δύο στην άλλη πλευρά του αγγείου.

Γαλάνης Χρήστος, Α1

- Με κοιτάς και ξέρω πως απορείς πώς διατηρούμαι τόσα πολλά χρόνια. Η ιστορία μου είναι μεγάλη. Με κατασκεύασε ένας τεχνίτης από τη Σύρο πριν από αιώνες, με μάρμαρο που πήρε από την Πάρο. Στα πλαϊνά είχα δύο λαβές και ήμουν ένα χρήσιμο σκεύος. Με χρησιμοποιούσαν οι νοικοκυρές για να μαγειρεύουν ή να αποθηκεύουν τρόφιμα. Μετά το μεγάλο σεισμό στις Κυκλάδες θάφτηκα για πολλά χρόνια κάτω από το χώμα, μέχρι που με ανακάλυψαν κάποιοι αρχαιολόγοι και με έφεραν σ' αυτό το μουσείο. Έτσι σήμερα εσύ, βλέποντάς με, μαθαίνεις για τον κυκλαδικό πολιτισμό, ο οποίος ήταν στην ακμή του την εποχή που κατασκευάστηκα.

Σαμπαζιώτη Κωνσταντίνα, Α2

- Η καταγωγή μου είναι από τη Σύρο και η ηλικία μου είναι 4500 χρονών. Είμαι φτιαγμένη από μάρμαρο με μήκος 36,5 εκατοστά και πλάτος 23 εκατοστά. Επειδή ανήκω στην Πρωτοκυκλαδική εποχή δεν κατάφερα να σωθώ ολόκληρη. Στέκομαι πάνω σε μια ορθογώνια βάση και στην αρχική μου μορφή είχα τέσσερις λαβές. Ωστόσο σήμερα σώζονται μόνο δύο οριζόντιες αποφύσεις.

Προχυτική φιάλη

μάρμαρο

Πρωτοκυκλαδική II περίοδος - φάση Σύρου

2800-2300 π.Χ.

Ύ.: 6 εκ. / Δ.χείλ.: 12,7 εκ.

Άγνωστη προέλευση

- Χαρακτηριστικό της Πρωτοκυκλαδικής II περιόδου είναι ο μεγάλος αριθμός των παραλλαγών που παρατηρούνται στα σχήματα των αγγείων. Η βαθιά αυτή φιάλη είναι εφοδιασμένη με προχοή στη μια πλευρά και απόφυση που χρησίμευε ως λαβή στην άλλη. Στον πυθμένα του αγγείου διατηρείται παχύ στρώμα γαλάζιας χρωστικής ουσίας που προέρχεται από το ορυκτό αζουρίτης. Δεν είναι σαφές εάν το περιεχόμενο του αγγείου χρησίμευε ως πρώτη ύλη για το χρωματισμό άλλων αντικειμένων - όπως επιτρέπει να υποθέσουμε η ύπαρξη της προχοής - ή απλά για καλλωπιστικούς σκοπούς. Πρόκειται, πάντως, για μια ακόμη σαφή ένδειξη της ευρείας χρήσης του χρώματος στις Κυκλάδες της Πρώιμης Εποχής του Χαλκού.

Ευθυμίου-Μούζουρας Ερμής, Α1

- Ήμουν σε ένα μουσείο και παρατηρούσα τα αντικείμενα πίσω από τις γυάλινες βιτρίνες με προσοχή. Ξαφνικά, άκουσα μια φωνή. Κοίταξα τριγύρω. Κανείς άλλος δεν υπήρχε στον χώρο εκτός από εμένα. Μετά ξανάκουσα τη φωνή που μου έλεγε: «Ναι, εγώ σου μιλάω, εδώ, κάτω αριστερά. Τελικά μου μιλούσε μια προχυτική φιάλη στο μουσείο. Δεν πίστευα στα αυτιά μου. Άρχισε τότε να μου διηγείται την ιστορία της. Μου έλεγε απ' ό,τι θυμάμαι ότι ήταν μια βαθιά φιάλη με λαβή. Στον πυθμένα της διατηρείται ακόμα παχύ στρώμα γαλάζιας χρωστικής ουσίας που προέρχεται από το ορυκτό αζουρίτης. Δεν είναι όμως από εμάς σαφές αν το περιεχόμενό της χρησίμευε ως πρώτη ύλη για τον χρωματισμό άλλων αντικειμένων – όπως επιτρέπει να υποθέσουμε η ύπαρξη της προχοής – ή απλά για καλλωπιστικούς σκοπούς. Πρόκειται πάντως για μια σαφή ένδειξη της ευρείας χρήσης του χρώματος στις Κυκλάδες την πρώιμη εποχή του Χαλκού. Είχα μείνει άναυδος. Πώς γινόταν ένα αγγείο και μιλούσε; Μετά από λίγο ήρθε ο φύλακας του μουσείου για να μου ανακοινώσει ότι κλείνει. Εγώ του είπα χαρτί και καλαμάρι για το αγγείο και αυτός όταν τελείωσα ξέσπασε σε τρανταχτά γέλια, μου είπε ότι είχα πολύ καλό χιούμορ και έφυγε.

Μπιθέλης Γιώργος, Α2

- Γεια σου, είμαι μια προχυτική φιάλη. Έχω φτιαχτεί το 2800-2300 π.Χ. και δεν έχω μια συγκεκριμένη προέλευση, δηλαδή έχω άγνωστη προέλευση. Είμαι φτιαγμένη από μάρμαρο στην Πρωτοκυκλαδική ΙΙ περίοδο, φάση Σύρου. Σε μένα διατηρείται παχύ στρώμα γαλάζιας χρωστικής ουσίας που προέρχεται από το ορυκτό αζουρίτης. Βοηθούσα να χρωματίζουν στις Κυκλάδες.

μάρμαρο

Πρωτοκυκλαδική II περίοδος - φάση Σύρου
2800-2300 π.Χ.

Ύ.: 7,5 εκ. / Δ.χείλ.: 9,6 εκ. / Δ.βάσ.: 5,2 εκ.

Άγνωστη προέλευση

- Η κύλικα αποτελεί το συνηθέστερο τύπο υψίποδου μαρμάρινου αγγείου της κυκλαδικής τέχνης. Η συγκεκριμένη παραλλαγή με τα κυρτά τοιχώματα έχει προέλθει από την απλή προσθήκη ενός σαλπιγγόσχημου ποδιού σε μια βαθιά φιάλη. Κάτω από το χείλος διακρίνονται δύο μικρές οριζόντιες αποφύσεις.
- Η χρήση των κυλίκων δεν είναι σαφής. Το γεγονός ότι βρίσκονται κυρίως σε τάφους, η ιδιαίτερα λεπτή κατεργασία τους και η συχνή παρουσία χρώματος φαίνεται να υποδηλώνουν τελετουργική παρά πρακτική λειτουργία.

Καραγιώργος Ευθύμης, Α1

- Το σημαντικό κειμήλιο
- Μια μέρα που πήγα για ψάρεμα ξέγνοιαστος με τον πατέρα μου, όταν πήγα να πετάξω την πετονιά πήρα κάτι γυαλιστερό το μάτι μου. Όταν φεύγαμε από περιέργεια πήγα να δω τι είναι τόσο γυαλιστερό. Τη στιγμή που πήγα να το ξεθάψω κάποιος μου μίλησε και μου είπε «Γεια σου, τι κάνεις; Πώς σε λένε;» Εγώ κοκάλωσα. Νόμιζα ότι ήταν από το μυαλό μου, έτσι έκανα να φύγω, αλλά κάποιος μου είπε: «Πού πας; Έλα εδώ να συστηθούμε.» Εγώ σαν να μην είχα άλλη επιλογή συστήθηκα. Την έλεγαν κύλικα. Λέει ότι έχει να δει άνθρωπο χιλιάδες χρόνια τώρα. Τη χρησιμοποιούσαν για να βάζουν κρασί στους βασιλιάδες της εποχής, όταν πέθαιναν. Επίσης μου είπε ότι δεν ήταν έτσι στο παρελθόν, ήταν καινούργια και χρωματιστή. Οι καιρικές συνθήκες και το χρώμα την έκαναν έτσι, παρ' όλ' αυτά ακόμα δεν έχει διαλυθεί, διότι ήταν από καλό υλικό, από μάρμαρο.

Τζανάτος Γιώργος, Α2

- -Γεια σου.
- -Μία κύλικα που μιλάει. Από πού είσαι;
- -Είμαι από τη Σύρο.
- -Τέλεια! Πότε φτιάχτηκες;
- -Φτιάχτηκα το 2151 π.Χ.
- -Από τι υλικό είσαι φτιαγμένο;
- -Από μάρμαρο.
- -Μήπως ξέρεις γιατί σε χρησιμοποιούσαν;
- -Δε θυμάμαι πολύ καλά. Νομίζω ότι ήμουν σε τάφο.

μάρμαρο

Πρωτοκυκλαδική II περίοδος - φάση Σύρου
2800-2300 π.Χ.

Ύ.: 6,7 εκ. / Δ.χείλ.: 13,2 εκ. / Δ.βάσ.: 4,8 εκ.

Άγνωστη προέλευση

- Η καλυκόσχημη κύλικα είναι η συνηθέστερη παραλλαγή του συγκεκριμένου τύπου μαρμαρίνου υψίποδου αγγείου της Πρωτοκυκλαδικής II περιόδου. Αποτελεί εξέλιξη του απλού κωνικού κύπελλου, στο οποίο έχει προστεθεί σαλπυγγόσχημο πόδι. Ενδεικτικό της δεξιοτεχνίας των Κυκλαδιτών γλυπτών είναι ότι τα τοιχώματα είναι μερικές φορές τόσο λεπτά ώστε το μάρμαρο μοιάζει διάφανο.
- Οι κύλικες αυτού του τύπου είναι συνήθως κατασκευασμένες από λευκό μάρμαρο, υπάρχουν όμως και παραδείγματα από σκουρόχρωμες ή φλεβωτές ποιότητες του ίδιου υλικού. Αρκετές από αυτές διατηρούν λείψανα ερυθρού χρώματος στο εσωτερικό τους, υπάρχουν όμως και μεμονωμένες περιπτώσεις με ίχνη βαθυγάλαζου ή πράσινου.

Κανελλάκης Νικόλας, Α1

- Την περασμένη εβδομάδα πήγα στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης. Καθώς περιηγούμουν ένιωσα κάποιος να μου μιλά, κοίταξα γύρω μου την αίθουσα, μα δεν ήταν κανένας άλλος γιατί ήταν πρωί Δευτέρας, κοίταξα καλύτερα την αίθουσα και αντιλήφθηκα πως μου μιλάει ένα μαρμάρινο αγγείο της Πρωτοκυκλαδικής ΙΙ περιόδου. Εκμεταλλεύτηκα το ότι αυτό το αγγείο μιλά και το ρώτησα λίγα πράγματα για αυτό. Τότε μου είπε πως έχει περάσει πολλά από τότε που κατασκευάστηκε (2800-2300 π.Χ.) και πως έχει ταξιδέψει πολύ. Το μεγάλο του ταξίδι άρχισε από τη Σύρο, πήγε στην Αθήνα για την συναρμολόγησή του και κατέληξε στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης. Επίσης μου είπε πως οι κύλικες είναι φτιαγμένες από μάρμαρο λευκό, αλλά υπάρχουν και σκουρόχρωμες ή φλεβωτές ποιότητες του ίδιου υλικού. Αποτελεί εξέλιξη του απλού κωνικού κύπελλου, στο οποίο έχουν προσθέσει ένα σαλπιγγόσχημο πόδι. Αυτή η ξενάγηση από ένα αγγείο Πρωτοκυκλαδικής περιόδου θα μου μείνει αξεχαστη.

Πρωτοκυκλαδική ΙΙ περίοδος - φάση Σύρου
2800-2300 π.Χ.

Ύ. (με πώμα): 8,6 εκ.

Άγνωστη προέλευση

- Η πυξίδα είναι ο συνηθέστερος τύπος κλειστού μαρμάρινου αγγείου της Πρωτοκυκλαδικής ΙΙ περιόδου. Αν και αρχικά οι μαρμάρινες πυξίδες αποτελούσαν ακριβή αντίγραφα των αντίστοιχων πήλινων αγγείων (γνωστών ήδη από την Πρωτοκυκλαδική Ι περίοδο), γρήγορα άρχισαν να παράγονται σχήματα που δεν απαντούν σε πηλό. Μια από αυτές είναι η αμφικωνική παραλλαγή, στην οποία ανήκει το συγκεκριμένο παράδειγμα, που σώζει μάλιστα και το πώμα του.
- Οι πυξίδες χρησίμευαν συνήθως για τη φύλαξη μικρών προσωπικών αντικειμένων, πιθανώς κοσμημάτων ή ψιμυθίων (καλλωπιστικών ουσιών). Στο εσωτερικό του συγκεκριμένου αγγείου έχουν διατηρηθεί λείψανα γαλάζιας χρωστικής (αζουρίτης), που πιθανώς είχε καλλωπιστικούς σκοπούς.

Ζήρου Ιωάννα, Α1

Εκεί που περπατούσα στο μουσείο, ακούω μια σιγανή φωνή. Κοιτάω δεξιά, αριστερά αλλά τίποτα, τότε ξανακούω:

-Ει ψιτ! Εσύ εκεί.

-Εγώ;

-Ναι, εσύ. Βγάλε με από εδώ μέσα, θέλω να φύγω. Πριν από λίγο καιρό με βρήκαν οι αρχαιολόγοι σε ανασκαφές και με έφεραν εδώ. Όμως δε μου αρέσει!

-Πώς γίνεται να μου μιλάς; Από πού ήρθες; Τι είσαι;

-Είμαι μια πυξίδα της Πρωτοκυκλαδικής ΙΙ περιόδου και ζω από το 2500 π.Χ. Μέσα μου φύλαγαν διάφορα αντικείμενα, λαμπερά δαχτυλίδια, ελεφαντόδοντο, αλλά και μπογιές για τον καλλωπισμό των γυναικών. Ζούσα στο σπίτι μιας οικογένειας στην Πάρο πριν την καταστροφή του Κυκλαδικού πολιτισμού, μετά επί αιώνες ήμουν θαμμένη κάτω από κάτι παλιά κτήρια στη Σύρο, πάντα συντροφιά με το πώμα μου... Τι θα γίνει, όμως, θα με πάρεις από 'δω;

-Δεν ξέρω. Νομίζω ότι δεν αισθάνομαι καλά! Πρέπει να φύγω.

Έτρεξα γρήγορα προς την έξοδο και αναρωτιόμουν αν είχα τρελαθεί!...

Τρίκας Φώτης, Α2

- Είμαι η πυξίδα, μια από τις πολλές που δημιουργήθηκαν κατά τον κυκλαδικό πολιτισμό. Με έφτιαξαν ίσως από το 2800 έως το 2300 π.Χ., αλλά δε θυμάμαι πού. Έχουν περάσει πολλές χιλιετίες από τότε. Πάντως θυμάμαι όταν μου έβαζαν αζουρίτη. Ωραία αίσθηση. Καλά, τα χρυσαφικά που είχα δε λέγονται. Ήταν απίστευτα πολλά και ακριβά. Πληροφορήθηκα από κάτι φίλους μου στο μουσείο πως η σημασία της λέξης πυξίδα έχει αλλάξει και δε μου αρέσει αυτό. Παρ' όλ' αυτά είμαι πολύ τυχερή που σου μιλάω μέχρι και σήμερα γιατί μετά απ' όλες αυτές τις καταστροφές είναι απίθανο πώς σώθηκα.

μάρμαρο

Πρωτοκυκλαδική II περίοδος - φάση Σύρου

2800- 2300 π.Χ.

Ύ.: 4,7 εκ. / Δ.(πώματος): 8,6 εκ. Από τη Σχινούσα (;)

- Η πηνιόσχημη πυξίδα αποτελεί εξέλιξη της απλούστερης κυλινδρικής πυξίδας της Πρωτοκυκλαδικής I περιόδου. Η βάση και το πώμα που προεξέχουν, σε συνδυασμό με τις επάλληλες αυλακώσεις που διακοσμούν το σώμα δίνουν στο σκεύος το σχήμα του πηνίου (κουβαρίστρας). Το σώμα έχει ψηλότερα τοιχώματα και υποδοχή για την εφαρμογή του πώματος. Συχνά στα προεξέχοντα τμήματα του πώματος και της βάσης υπάρχουν ένα ή δύο ζεύγη αντίστοιχων οπών, έτσι ώστε τα δύο τμήματα της πυξίδας να δένονται με νήμα, δέρμα ή σπάγγο και το αγγείο να μπορεί να μεταφερθεί ή να αναρτηθεί ασφαλώς.

Κασπίρη Ελένη, Α1

- Είμαι μια πηνιόσχημη πυξίδα που αποτελώ εξέλιξη της απλούστερης κυλινδρικής πυξίδας της Πρωτοκυκλαδικής Ι περιόδου. Φτιάχτηκα το 2532 π.Χ. στη Σχινούσα. Για πολλά χρόνια ήμουν χρήσιμη στους ιδιοκτήτες μου. Έπειτα όμως έμεινα θαμμένη για εκατοντάδες χρόνια, ώσπου ένας αρχαιολόγος με ξέθαψε και με μετέφερε εδώ.

Παπλάς Νότης, Α2

- Γεια σου, είμαι η πηνιόσχημη πυξίδα. Είμαι φτιαγμένη από μάρμαρο. Γεννήθηκα το 2800-2300 π.Χ. Η βάση μου και το πώμα μου προεξέχουν. Διακοσμούν το σώμα μου. Το σώμα μου έχει ψηλότερα τοιχώματα και υποδοχή για την εφαρμογή του πώματος. Δε θυμάμαι ποιος με έφτιαξε. Έχω ύψος 4,7 εκ. και το πώμα μου έχει διάμετρο 8,6εκ. Αυτά για μένα.

Πρωτοκυκλαδική ΙΙ περίοδος - φάση Σύρου
2800-2300 π.Χ.

Υ.: 7,9 εκ. Άγνωστη προέλευση

- Σύνθετα σκεύη, όπως αυτός ο τετράλοβος κέρνος, μαρτυρούν τη δεξιότητα των Κυκλαδικών μαρμαροτεχνιτών. Το αγγείο έχει λαξευθεί σε μία μάζα μαρμάρου και αποτελείται από δύο μεγαλύτερα και δύο μικρότερα κωνικά "ποτήρια" και ένα λεπτό σαλιγγόσχημο πόδι. Ο κέρνος είναι αρκετά συνηθισμένο σχήμα στην κεραμική της Πρωτοκυκλαδικής ΙΙΙ περιόδου (2300-2000 π.Χ). Το μοναδικό αυτό παράδειγμα από μάρμαρο χρονολογείται στην Πρωτοκυκλαδική ΙΙ περίοδο και μπορεί να θεωρηθεί ως προδρομική μορφή του είδους.

Κρίκη Μαριάννα, Α1

- -Γεια σου Μαριάννα! Εγώ είμαι ένας τετράλοβος κέρνος από την Πρωτοκυκλαδική ΙΙ περίοδο, δηλαδή από το 2800 μέχρι το 2300 π.Χ.
- -Μπα! Και ποιος σε έφτιαξε;
- -Δεν έχω ιδέα. Βασικά... δε θυμάμαι. Πάντως υποθέτω πως με έφτιαξε ένας Κυκλαδίτης επειδή οι Κυκλαδίτες ήταν πολύ καλοί μαρμαροτεχνίτες.
- -Πάντως δε φαίνεσαι και πολύ καινούργιο.
- -Ε, λογικό είναι. Παρ' όλ' αυτά στην εποχή που φτιάχτηκα ήμουν πολύ εξελιγμένο. Φαντάσου πως έγινα συνηθισμένο 500 χρόνια αργότερα, δηλαδή στην Πρωτοκυκλαδική ΙΙΙ εποχή, πιο συγκεκριμένα από το 2300 μέχρι το 2000 π.Χ.
- -Α, εντάξει. Πρέπει να φύγω τώρα. Καλή συνέχεια αναμονής. Και πρόσεχε να πιάνεις κουβέντα και με άλλους. Σίγουρα κάποιος θα ενδιαφερθεί.

Σωτηρόπουλος Γιώργος, Α2

- Γεια σου, είμαι ο τετράλοβος κέρνος και ήρθα από τη Σύρο, φτιάχτηκα το 2800-2300 π.Χ. Αποτελούμαι από δύο μεγάλα και δύο μικρά κωνικά ποτήρια, επίσης έχω ένα λεπτό σαλπινγόσχημο πόδι. Ήμουν ένα συνηθισμένο σχήμα στην κεραμική της Πρωτοκυκλαδικής ΙΙ περιόδου (2300-2000 π.Χ.). Επίσης είμαι το μοναδικό παράδειγμα από μάρμαρο που χρονολογείται στην Πρωτοκυκλαδική ΙΙ περίοδο και μπορώ να θεωρηθώ ως προδρομική μορφή του είδους.

πηλός

Πρωτοκυκλαδική I-II περίοδος - φάση Κάμπου

Ύ.: 12,5 εκ. / Δ.χείλ.: 3,8 εκ.

Άγνωστη προέλευση

- Τα απιόσχημα (δηλαδή σε σχήμα αχλαδιού) αγγεία είναι χαρακτηριστικά της μεταβατικής φάσης Κάμπου (2800-2700 π.Χ.). Πρόκειται για ένα νέο τύπο, που προϋποθέτει τεχνική γνώση και δεξιοτεχνία στην κατασκευή, δεδομένου ότι τα αγγεία της περιόδου είναι ακόμη χειροποίητα και παράγονται χωρίς τη βοήθεια του κεραμικού τροχού. Το αγγείο έχει εγχάρκτη γραμμική διακόσμηση και φέρει δύο διάτρητες αποφύσεις-λαβές στον ώμο. Η κοίλη βάση των αγγείων αυτού του τύπου αποκλείει τη στερέωσή τους σε επίπεδη επιφάνεια. Οι διάτρητες αποφύσεις και το μικρό τους μέγεθος υποδηλώνουν ότι πιθανότατα αναρτούνταν με σχοινί ή δερμάτινο νήμα.

Κρίκη Χριστιάνα, Α1

- Πω πω, πόσο μου λείπει ο καιρός που έφτιαχναν τα φιλαράκια μου τα άλλα αγγεία και εμένα με τα χέρια, τότε στη μεταβατικά φάση Κάμπου το 2800-2700 π.Χ. Τότε που χρειαζόταν τεχνική γνώση και πολλή δεξιοτεχνία για την κατασκευή μας. Ενώ τώρα τι αγγεία έχουν; Ένα – δυο γυάλινα, πολύχρωμα παλιοβάζα και κάτι απλά γυάλινα ποτηράκια που φτιάχνονται κατά χιλιάδες τη μέρα. Άσε που εδώ που με έχουν τοποθετήσει σε αυτό το μουσείο κάθομαι άβολα!

Μπεκυρά Χριστίνα, Α2

- Γεια σου, είμαι από την Πρωτοκυκλαδική περίοδο. Είμαι ένα απιόσχημο, δηλαδή έχω σχήμα αχλαδιού. Τότε, σε εκείνη την περίοδο τα αγγεία όπως εγώ ήταν χειροποίητα και παράγονταν χωρίς τη βοήθεια του κεραμικού τροχού. Εγώ έχω εγχάρακτη γραμμική διακόσμηση. Οι διάτρητες αποφύσεις και το μικρό τους μέγεθος υποδηλώνουν ότι πιθανότατα αναρτούνταν με σκοινία ή δερμάτινο νήμα.

Τηγανόσχημο σκεύος

πηλός

Πρωτοκυκλαδική I-II περίοδος - φάση Κάμπου 2800-2700 π.Χ.

Ύ.: 3,8 εκ. / Δ.χείλ.: 16 εκ. / Δ.βάσ.: 16,4 εκ.

Άγνωστη προέλευση

- Ο τύπος αυτός πήλινου αγγείου, ιδιαίτερα διαδεδομένος στις Κυκλάδες και την ηπειρωτική Ελλάδα της Πρώιμης Εποχής του Χαλκού, οφείλει την ονομασία του στο χαρακτηριστικό σχήμα και όχι βέβαια στη χρήση του, η οποία παραμένει προς το παρόν αινιγματική. Τα τηγανόσχημα αγγεία έχουν κατακόρυφα ή ελαφρώς κεκλιμένα προς τα έξω τοιχώματα, διχαλωτή ή τετράπλευρη λαβή, ενώ η επιφάνεια της "βάσης" φέρει συνήθως εμπιεστή ή εγχάρακτη διακόσμηση. Το συγκεκριμένο παράδειγμα κοσμείται με επτά ομόκεντρους κύκλους στο κέντρο, οι οποίοι περιβάλλονται από ακτινωτά διατεταγμένα τρίγωνα, ενώ οι ενδιάμεσοι χώροι φέρουν στιγμές και εγχάρακτες γραμμές. Η σύνθεση ενδέχεται να απεικονίζει τον ήλιο ή ένα αστέρι. Άλλα συνηθισμένα διακοσμητικά μοτίβα είναι οι απλές και τρέχουσες σπείρες, ενώ υπάρχουν και παραδείγματα όπου απεικονίζονται κωπήλατα πλοία.
- Αγγεία αυτού του τύπου ανευρίσκονται κυρίως σε τάφους, δε λείπουν όμως και τα παραδείγματα από οικισμούς, γεγονός που υποδηλώνει ότι είχαν χρήση και στην καθημερινή ζωή. Οι ερμηνείες που έχουν προταθεί για τη χρήση τους είναι πολλές: τελετουργικά σκεύη για σπονδές ή για προσφορά καρπών στους νεκρούς, σκεύη για τη φύλαξη αντικειμένων καλλωπισμού του νεκρού, κάτοπτρα, τύμπανα για νεκρικές τελετές, όργανα ναυσιπλοΐας, πινάκια για την τοποθέτηση τροφών, σκεύη συμβολικού χαρακτήρα που χρησίμευαν για την επίκληση των δυνάμεων της φύσης (ήλιου, θάλασσας).

Μελιτσοπούλου Έλενα, Α1

- Το προηγούμενο Σάββατο είχα πάει στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης και εκεί συνέβη κάτι πολύ παράξενο. Καθώς κοιτούσα τα κοσμήματα, πιο πέρα υπήρχε ένα αντικείμενο μόνο του, σαν τηγάνι, περιτριγυρισμένο από τζάμι. Διάβασα την ταμπέλα που είχε μπροστά του. Έλεγε πως είναι ένα τηγανόσχημο σκεύος. Παράξενο, όμως, δεν έλεγε τίποτε άλλο. Ξαφνικά... «Έχω ύψος 3,8 εκ., διάμετρο χείλους 16 εκ. και διάμετρο βάσης 16,4 εκ.» Εγώ κοιτούσα γύρω μου. Ποιος άνθρωπος είχε ύψος 3,8 εκ., διάμετρο χείλους και βάσης;
- «Ξέχασα να συστηθώ» είπε η φωνή. «Είμαι ένα τηγανόσχημο σκεύος και είμαι φτιαγμένο από πηλό. Δημιουργήθηκα το 2800 με 2700 π.Χ. Είμαι πολύ δημοφιλές στην ηπειρωτική Ελλάδα και στις Κυκλάδες. Η προέλευσή μου είναι άγνωστη, όπως και η χρήση μου». Γύρισα υπνωτισμένη και κοίταξα το σκεύος. «Είμαι χαραγμένο με πολλή λεπτομέρεια. Στη μέση έχω επτά κύκλους, τον έναν μες στον άλλο. Περιβάλλονται από τρίγωνα και ενδιάμεσα έχω διακοσμηθεί με στιγμές και γραμμές. Συνήθως με πηγαίνουν σε τάφους – φρικτή εμπειρία -, αλλά ευτυχώς είχα και καθημερινή χρήση. Πολλοί ισχυρίζονται πως οι πρόγονοί τους με χρησιμοποιούσαν για διάφορα τελετουργικά νεκρών ή για να βάλουν πάνω μου διάφορους καρπούς. Όλα αυτά δεν μπορώ να τα εξακριβώσω, διότι έχει σπάσει το χερούλι μου, όπου ήταν η μνήμη μου». Περίμενα να ακούσω κι άλλα, αλλά το τηγανόσχημο σκεύος δεν ξαναμίλησε. Κοίταξα γύρω μου. Όλα ήταν και πάλι φυσιολογικά.

Παρασκευοπούλου Κωνσταντίνα, Α2

- Γεια! Με λένε τηγανόσχημο σκεύος και είμαι της Πρωτοκυκλαδικής εποχής. Έζησα το 2800-2700 π.Χ. Έχω άγνωστη προέλευση. Είμαι πήλινο αγγείο. Έχω ελαφρώς κεκλιμένα προς τα έξω τοιχώματα. Είχα εγχάρακτη διακόσμηση. Η σύνθεσή μου ενδέχεται να απεικονίζει τον ήλιο ή ένα αστέρι ενώ υπάρχουν και παραδείγματα που απεικονίζουν κωπήλατα πλοία. Το είδος μου συχνά βρίσκεται στους τάφους. Το γεγονός αυτό δηλώνει ότι το είχαν σε καθημερινή χρήση, δηλαδή ήταν τελετουργικά σκεύη, τύμπανα για νεκρικές τελετές, σκεύη συμβολικού χαρακτήρα που χρησίμευαν για την επίκληση των δυνάμεων της φύσης (ήλιου, θάλασσας).

πηλός

Πρωτοκυκλαδική II περίοδος - φάση Σύρου
2800-2300 π.Χ.

Ύ.: 6,4 εκ. / Δ.ώμου: 6 εκ.

Άγνωστη προέλευση

- Μικρό αρυβαλλόσχημο αγγείο με διακόσμηση εγχάρκτης σπείρας στο σώμα και έντυπων στιγμών στο λαιμό. Το σχέδιο είναι βαθιά χαραγμένο και γεμισμένο με καολίνη, στοιχείο που δίνει την αίσθηση της διχρωμίας. Τα μικροσκοπικά αυτά αγγεία - ορισμένα εκ των οποίων έχουν συμπαγές σώμα και σφραγισμένο στόμιο - επιχωριάζουν στην περιοχή μεταξύ Νάξου και Αμοργού. Ανευρίσκονται κυρίως σε τάφους, όπου φαίνεται ότι χρησιμοποιούνταν ως απομιμήσεις πραγματικών αγγείων, ενίοτε δε και ως πώματα σε στόμια απιόσχημων αγγείων.

Δρόσου Φαίδρα, A1

- Γεια σου, είμαι ένα μικρό αρυβαλλόσχημο αγγείο με διακόσμηση εγχάρακτης σπείρας στο σώμα και έντυπων στιγμών στον λαιμό. Είμαι φτιαγμένο από πηλό, έχω ύψος 6,4 εκ. και διάμετρο ώμου 6 εκ. Είμαι από την Πρωτοκυκλαδική II περίοδο – φάση Σύρου, το 2800-2300 π.Χ. Δεν ξέρω από πού είμαι. Το σχέδιό μου είναι βαθιά χαραγμένο και γεμισμένο με καολίνη, στοιχείο που δίνει την αίσθηση της διχρωμίας.

Τζεφριός Αναστάσιος, Α2

- Δημιουργήθηκα στην Πρωτοκυκλαδική περίοδο, το 2800-2300 π.Χ. και έχω ύψος 6,4 εκ., αλλά δε θυμάμαι ποιος με δημιούργησε. Είμαι αρυβαλλόσχημο. Με χρησιμοποιούσαν σε τάφους, ως απομίμηση πραγματικών αγγείων.

πηλός

2400-2300 π.Χ.

Ύ.: 13,9 εκ. / Δ.(μεγ): 11,4 εκ. / Δ.βάσ.: 4,2 εκ.

Άγνωστη προέλευση

- Προς το τέλος της Πρωτοκυκλαδικής II και στη φάση της μετάβασης προς την Πρωτοκυκλαδική III περίοδο εμφανίζονται νέοι τύποι αγγείων στις Κυκλάδες, οι οποίοι διακρίνονται για τη σκοτεινόχρωμη, έντονα στιλβωμένη επιφάνειά τους, από την οποία απουσιάζουν κατά κανόνα τόσο η εγχάρακτη όσο και η γραπτή διακόσμηση των παλαιότερων περιόδων. Οι νέοι αυτοί τύποι απαρτίζουν τη λεγόμενη "ομάδα Καστριού" και θεωρείται ότι έλκουν την καταγωγή τους από τη Μικρά Ασία, αν και ο τρόπος στιλβωσης των αγγείων αποτελεί επίσης χαρακτηριστικό της βορειοαιγαιακής νησιωτικής κεραμικής, της οποίας δείγματα είχαν αρχίσει να εισάγονται στις Κυκλάδες από πολύ νωρίτερα.
- Το εικονιζόμενο αγγείο αποτελεί χαρακτηριστικό δείγμα της συγκεκριμένης κεραμικής. Αν και ο τύπος της ραμφοειδόστομης πρόχους είναι γνωστός ήδη από προηγούμενες περιόδους, ο σχετικά μακρύνς λαιμός, η μακριά προχολή και η στιλβωμένη μελανή επιφάνεια εντάσσουν την πρόχου στην "ομάδα του Καστριού". Οι γκριζωπές κηλίδες στην επιφάνεια του αγγείου οφείλονται σε ατελή όπτηση.

Κεντέλλα Μιράντα, Α1

- Γεια σου. Όπως βλέπεις, είμαι ένα αρχαίο αγγείο κατασκευασμένο από πηλό. Γεννήθηκα το 2400 π.Χ., έχω ύψος 13,9 εκ. και έρχομαι απ' τη Μικρά Ασία. Ήμουν πολλά χρόνια θαμμένο κάτω απ' το έδαφος και τώρα έκαναν ανασκαφές και με βρήκαν. Δεν έχω συνηθίσει ακόμα τον κόσμο σου, αλλά μου φαίνεται διασκεδαστικός. Αν προσέξεις καλά, έχω γκριζωπές κηλίδες στην επιφάνειά μου, που οφείλονται στην ατελή όπτηση. Εμείς τα αγγεία έχουμε σημάδια χαραγμένα από το δημιουργό μας για να μας αναγνωρίζει. Δε γνωρίζω πολλά για τον εαυτό μου. Μάλλον θα μάθω αργότερα στο μουσείο που θα με πάνε.

Παπανικολάου Σπύρος, Α2

- -Είμαι ένα αγγείο, ραμφοειδόστομη πρόχους. Είμαι από το βόρειο Αιγαίο και φτιάχτηκα το 2400 π.Χ. Έχω στιλβωμένη μελανή επιφάνεια και οι γκριζωπές κηλίδες στην επιφάνειά μου είναι από ατελή όπτηση. Δεν έχω γραμμική ή εγχάρακτη διακόσμηση. Είμαι όμως όμορφο και πολύ χρήσιμο. Εσύ πώς θα με χρησιμοποιούσες;
- -Θα σε είχα στην κουζίνα μου και θα μου χρησίμευες ως δοχείο για κρασί και λάδι ή ακόμα και για νερό. Θα μπορούσα επίσης να σε χρησιμοποιήσω σαν διακοσμητικό.

Πρωτοκυκλαδική II περίοδος - φάση Σύρου
2800-2300 π.Χ.

Ύ.: 1,9 εκ. / Μ.: 3,2 εκ.

Άγνωστη προέλευση

- Αυτό το μολύβδινο ειδώλιο κριού με την αδρή και κάπως άτεχνη κατεργασία είναι ένα από τα μόλις τρία γνωστά παραδείγματα που σώζονται από τις Κυκλάδες της Πρώιμης Εποχής του Χαλκού.
- Γενικά, η χρήση του μολύβδου ήταν περιορισμένη την περίοδο αυτή. Εκτός από τα κριόμορφα ειδώλια, έχουν βρεθεί επίσης λίγα ειδώλια ανθρώπινων μορφών, ορισμένα ομοιώματα πλοίων, μια μολύβδινη σφραγίδα καθώς και σύνδεσμοι για την επισκευή αντικειμένων.

Γκοσιμήδα Ειρήνη, Α1

- Μπορώ να σε πληροφορήσω για διάφορα χαρακτηριστικά της κυκλαδικής τέχνης. Είμαι φτιαγμένο από μόλυβδο και απεικονίζω έναν κριό, σε αντίθεση με τα περισσότερα μαρμάρινα ειδώλια που συνήθιζαν να φτιάχνουν. Ο μόλυβδος την περίοδο αυτή ήταν σπάνιο υλικό. Πέρα από τα τέσσερα πόδια και το κεφάλι, που δηλώνουν ότι πρόκειται για ζώο, απουσιάζουν άλλες λεπτομέρειες χαρακτηριστικών. Με χρησιμοποιούσαν ως διακοσμητικό.

Τζανάτος Πάνος, Α2

- Γεια σας! Είμαι ένα μολύβδινο ειδώλιο κριού. Κατασκευάστηκα περίπου το 2800-2300 π.Χ. Η πατρίδα μου είναι η Σύρος. Σήμερα είμαι χαρούμενος που βρίσκομαι στο μουσείο. Τουλάχιστον τώρα δε με τρώει η σκόνη! Εδώ με καθαρίζουν και με φροντίζουν. Το πιο αγαπημένο πράγμα για εμένα είναι όταν έρχονται τα παιδιά στο μουσείο και με θαυμάζουν.

Σχηματικό ειδώλιο τύπου Φυλακωπής

μάρμαρο

2300-2000 π.Χ.

Ύ.: 10 εκ.

Άγνωστη προέλευση

- Η παραγωγή φυσιοκρατικών ειδωλίων φαίνεται να σταματά στις Κυκλάδες με το τέλος της Πρωτοκυκλαδικής II περιόδου. Στην Πρωτοκυκλαδική III ανήκει ένας μικρός αριθμός σχηματικών ειδωλίων, τα οποία αποτελούν εξέλιξη ανάλογων τύπων της πρώιμης φάσης του Πρωτοκυκλαδικού πολιτισμού.
- Το παράδειγμα αυτό ανήκει στο λεγόμενο "τύπο Φυλακωπής I ή Αγίας Ειρήνης" (από τους ομώνυμους οικισμούς της Μήλου και της Κέας), που περιλαμβάνει μικρά, κατά κανόνα, ειδώλια (2,5-15 εκ.), εξαιρετικά αφαιρετικής αισθητικής. Το κεφάλι αποδίδεται με μακριά τραπεζιόσχημη προεξοχή, τα χέρια με μικρές αποφύσεις, ενώ τα υποτυπώδη σκέλη έχουν σχηματιστεί απλώς με την αφαίρεση μικρού τριγωνικού κομματιού από τη βάση. Η δήλωση ανατομικών λεπτομερειών στα ειδώλια αυτού του τύπου είναι σχεδόν ανύπαρκτη, εκτός από μερικά παραδείγματα από το Ακρωτήρι της Θήρας και την Αγία Ειρήνη της Κέας.
- Τα σχηματικά ειδώλια της περιόδου αυτής αποτελούν τις τελευταίες αναλαμπές της πρωτοκυκλαδικής μαρμαρογλυπτικής, η οποία σταδιακά παρακμάζει για να σβήσει οριστικά στο τέλος της 3ης χιλιετίας π.Χ.

Βώρρου Αναστασία, Α1

- Γεια, είμαι ένα σχηματικό ειδώλιο τύπου Φυλακωπής. Έχω φτιαχτεί από μάρμαρο και το ύψος μου είναι 10 εκατοστά. Το κεφάλι μου αποτελείται από μακριά τραπεζιόσχημη προεξοχή, τα χέρια μου έχουν μικρές αποφύσεις, ενώ τα σκέλη μου είναι υποτυπώδη με αφαίρεση τριγωνικού κομματιού από τη βάση. Σε εμένα είναι ανύπαρκτες οι λεπτομέρειες.

Χριστέλη Παρασκευή, Α2

- Γεια σου, είμαι το σχηματικό ειδώλιο τύπου Φυλακωπής. Είμαι φτιαγμένο από μάρμαρο και γεννήθηκα το 2300-2000 π.Χ. Έχω ύψος 10 εκατοστά και έχω άγνωστη προέλευση. Η παραγωγή των φυσιοκρατικών μας ειδωλίων φαίνεται να σταματά στις Κυκλάδες με το τέλος της Πρωτοκυκλαδικής ΙΙ περιόδου. Στην Πρωτοκυκλαδική ΙΙΙ ανήκει ένας μικρός αριθμός σχηματικών ειδωλίων, τα οποία αποτελούν εξέλιξη ανάλογων τύπων της πρώιμης φάσης του Πρωτοκυκλαδικού πολιτισμού. Το παράδειγμα αυτό ανήκει στο λεγόμενο "τύπο Φυλακωπής Ι ή Αγίας Ειρήνης" (από τους ομώνυμους οικισμούς της Μήλου και της Κέας), που περιλαμβάνει μικρά, κατά κανόνα, ειδώλια (2,5-15 εκ.), εξαιρετικά αφαιρετικής αισθητικής. Το κεφάλι αποδίδεται με μακριά τραπεζιόσχημη προεξοχή, τα χέρια με μικρές αποφύσεις, ενώ τα υποτυπώδη σκέλη έχουν σχηματιστεί απλώς με την αφαίρεση μικρού τριγωνικού κομματιού από τη βάση. Η δήλωση ανατομικών λεπτομερειών στα ειδώλια αυτού του τύπου είναι σχεδόν ανύπαρκτη, εκτός από μερικά παραδείγματα από το Ακρωτήρι της Θήρας και την Αγία Ειρήνη της Κέας. Εμείς, τα σχηματικά ειδώλια της περιόδου αυτής αποτελούμε τις τελευταίες αναλαμπές της πρωτοκυκλαδικής μαρμαρογλυπτικής, η οποία σταδιακά παρακμάζει για να σβήσει οριστικά στο τέλος της 3ης χιλιετίας π.Χ.